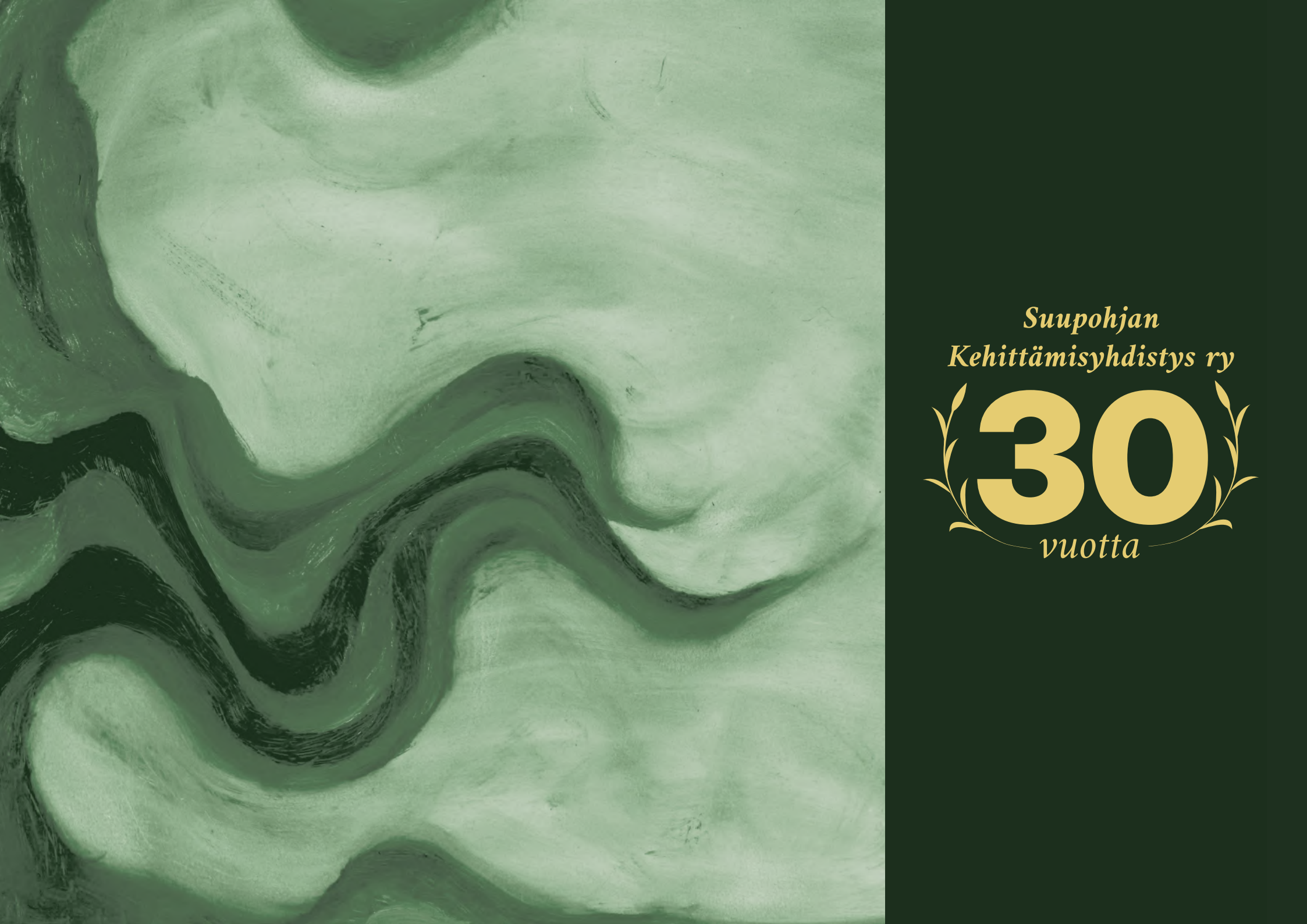




*Suupohjan
Kehittämisyhdistys ry*

30
vuotta

Suupohjan Kehittämisyhdistys ry

30 vuotta



Euroopan unionin
osarahoittama

Sisällys

MISTÄ KAIKKI ALKOI?

Timo Vesiluoma, Sirpa Kinnari, Jussi Kleemola,
Paavo Mattila

LEADER TULI KYLIIN

Tuija Takamäki, Juha Pukkala, Johanna Peltoniemi,
Sanna Illi, Erkki Kalliomäki

KUITUA KYLIIN

Aatu Samppala

VOIMAA LUONNOSTA

Terttu Hermansson, Ismo Nousiainen

VAIKUTTAVAA YHTEISTYÖTÄ

Carita Latikka, Anne Bäckström,
Jussi-Pekka Kurikka, Veli Nummela, Kimmo Siukola,
Juha Niemelä

KASVUA LEADERISTA

Mirkka Lehtola, Toni Eeva, Jari Hakola,
Heikki Lahti-Kala

SUUPOHJASTA MAAILMALLE

Heli Talvitie, Aili Raudla-Majakangas

NUORTEN LEADER

Janne Taipaleenmäki, Anne Ylihärtilä,
Maippi Uusitalo

KULTTUURITEKOJA

Jussi Kleemola, Liisa Ruismäki, Kari Komsa

KAIKEN TAKANA ON HALLITUS

Markku Saloranta, Veli-Matti Niemelä,
Pirjo-Liisa Ketola

TULEVAISUUDEN MAISEMA

Hanna-Leena Pihlajaniemi

4

10

16

18

22

28

32

34

38

42

46

Leader Suupohjan toiminta-alue



Leader, kehittämisen katalysaattori Suupohjassa

HANNA-LEENA PIHLAJANIEMI



”Leader-toiminnalla on ollut merkittävä rooli Suupohjan alueella viimeisten vuosikymmenten aikana. Sen vaikutukset näkyvät erityisesti elinvoiman vahvistumisena, uusina ja säilyneinä työpaikkoina sekä kylien ja yhteisöjen toiminnan kehittymisenä.

Leader-toiminnan keskiössä on alhaalta ylöspäin -periaate, jossa paikalliset asukkaat, yhteisöt ja yritykset osallistuvat aktiivisesti kehittämistoimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Tämä on vahvistanut merkittävästi yhteisöllisyyttä ja lisännyt alueen kykyä vastata muuttuviin olosuhteisiin. Kun kehittämisideat nousevat paikallisista tarpeista, hankkeet ovat usein käytännönläheisiä ja vaikuttavia.

Leader-rahoitus on auttanut myös alueen mikroyrityksiä kasvamaan, kehittymään ja sopeutumaan uusiin haasteisiin. Samalla se on edistänyt uusien

yritysten syntymistä, yrittäjien osaamista, digitalisaation hyödyntämistä ja uusien liiketoimintamallien käyttöönottoa.

Yhteisöt ja yhdistykset ovat kehittäneet palveluja, kunnostaneet tiloja ja lisänneet harrastus- ja liikuntamahdollisuuksia, mikä on osaltaan parantanut alueen vetovoimaa ja pitovoimaa. Nuorille toiminta on tarjonnut osallistumisen, työllistymisen ja yrittäjyyden mahdollisuuksia.

Leader-toiminta on myös vahvistanut paikallista osaamista, kulttuuria ja verkostoitumista. Kylätoiminta on muuttunut suunnitelmallisemmaksi ja vaikuttavammaksi, ja alue on pystynyt kehittymään joustavasti muuttuvissa olosuhteissa.

Kokonaisuutena Leader-toiminta on ollut keskeinen kehittämisen katalysaattori Suupohjassa.”

Hanna-Leena Pihlajaniemi aloitti Suupohjan Kehittämisyhdistys ry:n / Leader Suupohjan toiminnanjohtajana 2019. Sitä ennen hän toimi yhdistyksen kehittämisspäällikkönä ja muissa tehtävissä 16 vuotta.

Tekijä: Pirjo Latva-Mantila

Kustantaja: Suupohjan Kehittämisyhdistys ry

Kuvat: Haastateltavat, Leader Suupohjan arkisto, ellei muuta mainita

Taitto: Pipsa Havula

Kannen taiteilija ja sivujen grafiikat: Elias Ruokanen

Keskiaukeama: Riikka Timonen

Paino: KTMP Group Oy



Maaseudun nuoria Isojoella
vuonna 2005.

Leader Suupohjan “isä” muistelee: Täysin uusi tapa tehdä kehittämistyötä

TIMO VESILUOMA

Timo Vesiluoma työskenteli Isojoen kunnan elinkeinoasiamiehenä, kun Suomi liittyi Euroopan unionin jäseneksi 1995. Hän oli seurannut kiinnostuneena Leader-toimintaa, joka oli käynnistetty EU:ssa jo aiemmin. Kyse oli maaseudun kehittämiseen tarkoitettusta uudesta, yhteisöllisestä toimintatavasta, jossa kehittäminen ei lähde virastoista, vaan kyliltä paikallisten asukkaiden, yhdistysten ja yrittäjien tarpeista ja ideoista. Suomi pääsi mukaan toiseen Leader-ohjelmakauteen, Leader II:een. Vesiluoman aktiivisuus ja kiinnostus asiaa kohtaan johti siihen, että Suupohja oli ensimmäisten joukossa hyödyntämässä hankerahoitusta. Timo Vesiluoma mainitaan usein Suupohjan Kehittämisyhdistyksen pääarkkitehdiksi ja isäksi.

”**L**ääninhallituksen maaseutusuunnittelija Kaarlo Lepistö välitti 1990-luvun alussa eri toimijoille tietoa ja materiaalia Leaderista. Se oli yksi sysäys, joka herätti kiinnostukseni Leaderia kohtaan.

Maa- ja metsätalousministeriö järjesti ensimmäisen virallisen infotilaisuuden Helsingissä 1990-luvun puolivälissä. En päässyt paikalle, mutta löysin ministeriön toimittamaa aineistoa Isojoen kunnan kirjaamosta. Kun kuvio alkoi hahmottua, selvisi, ettei kyse ole mistään yksittäisestä projektista, vaan täysin uudesta tavasta tehdä kehittämistyötä. Kun ministeriö heinäkuussa 1995 käyn-

nisti ensimmäisen haun Leader-toiminnasta, aikataulu oli tiukka. Hakemus piti jättää jo elokuun alkupäiviin mennessä. Kunnanjohtajakin oli lomalla, joten rustasimme Hapuanojan Kaijan kanssa jonkinlaisen hakemusraakileen.

Tuli vielä täydennysvaihe ja saimme muutaman kuukauden lisäaikaa, kunnes marras-joulukuun vaihteessa 1995 jätimme lopullisen hakemuksen Leader-ohjelmaan.

Puskapuhelin oli kovassa käytössä. Muistaakseni Juntusen Jarmo sanoi, että Jurvassa on Sarvijoella hyvä aktiivinen opettaja, Kinnarin Sirpa, jota voisi kysyä

mukaan. Lopullista hakemusta ja kehittämissuunnitelmaa valmistelevaan ryhmään tulivat myös mm. Vainionkulman Hannu Kauhajoelta, Niemelän Veli-Matti Karijoelta, Maija-Liisa Saksa Teuvalta ja Luhtalan Asko Isojoelta. Sirpa toimi ryhmän puheenjohtajana.

Leader-hakemus tehtiin Isojoen kunnan nimissä, mutta perustettavan yhdistyksen lukuun.

Virallinen päätös ohjelmaan pääsystä saatiin keväällä 1996. Kilpailu oli ollut raaka: 70 hakemuksesta vain 22 hyväksyttiin mukaan. Etelä-Pohjanmaalta valittiin peräti kaksi – Suupohja ja Sei-

nänaapurit. Kuuluimme 5b-alueeseen, jossa mm. Keski-Suomi ja Pirkka-Häme jäivät ilman ainoatakaan toimintaryhmää.

Harjunpään Niina veti Seinänaapureiden ja minä Suupohjan seutukunnan Leader II -ohjelmaa.”

MAALLIKKOSAARNAAMISTA TARVITTIIN

”Toimintaryhmämme Suupohjan Kehittämisyhdistys ry perustettiin elokuussa 1996 Teuvan lukion auditoriossa. Yksi kysymys oli organisointi: piti valita toimintaryhmälle hallitus. Kiinnostus oli





kovaa ja tulijoita riitti. Parhaimmillaan hallituksessa oli 25 jäsentä.

Koska kyse oli mullistavasta ja uudesta tavasta toimia, tarvittiin paljon maalikkosaarnaamista. Aloimme järjestää tiedotustilaisuuksia Suupohjan Leader II -ohjelmasta ilta toisensa jälkeen kouluilla, valtuustosaleissa ja pankkien kerhohuoneissa ympäri Suupohjaa.

Vastaan tuli niitäkin, jotka olivat sitä mieltä, ettei tästä mitään tule. Kylillä joku saattoi sanoa, että älkää uskoko. Se oli ihan luonnollista, sillä kyse oli niin uudesta ja ihmeellisestä asiasta. Suomalainen ei usko ennen kuin näkee.

Leader toi uudet ihmiset mukaan kehittämään ja lisäsi aktiivisuutta monella tavalla. Joukossa piti olla tietty määrä yksityisiä edustajia, yhdistyksiä sekä kuntien edustajia. Vastaavaa porukkaa

ei ollut aiemmin koottu yhteen. Suupohjan Kehittämisyhdistys oli maaseutupoliittinen yhdistys, joka toimi puoluepolitiikan ulkopuolella.

Kehittämisyhdistys sai Sirpasta aivan loistavan puheenjohtajan. Hän osasi aktivoida ihmisiä keskustelemaan. Meillä oli sellainen onni, että ensimmäiseen hallitukseen saatiin paljon porukkaa ja erittäin hyviä ajattelijoina ja keskustelijoita, kuten Kleemolan Jussi ja Tiittasen Taisto.”

”

Se oli sellaista yhteisen palapelin kokoamista.

KAIKKI OTETTIIN MUKAAN

”Ennen varsinaista Leader-työtä oli vielä pakollinen taitojen kartuttamisvaihe, mikä tarkoitti Suupohjassa esimerkiksi kyläagenttien kouluttamista. Koulutukseen oli tunkua enemmän kuin pystyttiin ottamaan. Olikohan 40 ilmoittautujaa ja vain 30 paikkaa. Muistan, kun Varalan Sakari tuli suoraan koulutukseen ja kertoi, ettei ole ilmoittautunut, mutta osallistuu vaikka väkisin. Kaikki otettiin mukaan. Kyläagent-

ti-toimintamme pääsi jopa Kotimaan katsaukseen. Taustalla soi James Bond -musiikki ja Niemelän Anne käveli videokuvassa Myrskyn markilla.

Virallisesti toiminta alkoi 1. huhtikuuta 1997. Hain virkavapaata Isojoen elinkeinoasiamiehen virasta, ja aloitin kehittämisyhdistyksen toiminnanjohtajana. Alku eteni pätkittäin, eikä meillä ollut varmuutta, jatkuisiko Leader II -ohjelma ja miten pärjäisimme mahdollisessa uudessa kilpailutuksessa.

Pelko oli turhaa. Maaseudun kehittämiskeskuksen tutkijoista, kehittäjistä ja virkamiehistä muodostunut kansallinen hakemusten arviointiraati valitsi meidät 5b-alueiden parhaaksi ja Suomen toiseksi parhaaksi Leader II -alueeksi. Myöhemmin Suupohja pääsi uudessa haussa mukaan myös seuraavaan, Leader+-ohjelmaan 2000-2007. Sen jälkeen kehittämisyhdistyksellä on ollut useita Leader-ohjelmia.”

MONEN ASIAN ALKU

”Kehittämistyö on pitkälinen prosessi, jonka alkuhämmäry voi jäädä piiloon. Monet asiat, fyysiset rakennukset ja toiminnot, joita nykypäivänä pidetään itsestäänselvyyksinä, ovat saaneet alkunsa Leaderista. Ilman Leaderia ja kaikkien niiden ihmisten yhteisiä kehittämispennistuksia maisema näyttäisi aika toisenlaiselta.

Jokaisessa kunnassa on kohteita, joita Leaderilla on saatu aikaan. Leader on lisännyt paikallista aktiivisuutta niin monella tavalla. Ei se autuaaksi tee, eikä ole pysyvää tilaa, mutta Leaderin avulla on voitu vaikuttaa kehityksen valtavirtoihin.

Leader on opettanut meidät kehittämään asioita alhaalta ylöspäin. Se on kannustanut innovatiivisuuteen, kumppanuuteen, verkostoitumiseen ja avoimuuteen. Ne peruspilarit ovat säilyneet ja pysyneet.”

Timo Vesiluoma työskenteli 1990-1997 Isojoen elinkeinoasiamiehenä, 1997-2007 Leader-ohjelmakoordinaattorina ja Suupohjan Kehittämisyhdistyksen toiminnanjohtajana sekä sen jälkeen Verkostopilotin ohjelmajohtajana ja SEK:n kehitysjohtajana aina vuoteen 2014, jolloin hän siirtyi aluekehitysjohtajaksi Satakuntaliittoon.



Ensimmäiset rahat Su

Hyppy tuntemattomaan

SIRPA KINNARI



Mediasali
ja videopaja
nuorisoseuralle
-työ innostaa



iset Leader-
upohjaan

Suupohjan alueen yhteisestä kehittämisestä oli puhuttu kunnanhallituksessa ja johtoryhmässä. Kun tuli kutsu Teuvalle kokoukseen ja kysyttiin, ketkä haluavat osallistua, ilmoittauduin mukaan.

Se oli Suupohjan Kehittämisyhdistyksen perustamiskokous. Tulin valituksi puheenjohtajaksi. Alkoi työ kehittämisasioiden viemiseksi eteenpäin.

Olihan se hyppy tuntemattomaan. Pikkuhiljaa alkoi hahmottua, millaisia mahdollisuuksia Leader tarjoaa ja mihin tällä pyritään. Minua kiehtoi valtavasti se, että saman pöydän ääreen tuli ihmisiä eri taustoista. Oli yrittäjiä, kulttuuritoimijoita ja kylien aktiiveja. Miten paljon voikaan oppia ja kuinka paljon laajempi näkemys ja ymmärrys sillä tavalla syntyy! Valtakunnallisten koulutusten tapahtumien myötä koko Suomi näyttäytyi uudesta vinkkelistä.”

EPÄILYKSIÄ JA EPÄLUULOJA

”Kunnassa hallitus valmisteli aina asiat ja valtuusto päätti, mutta nyt ei kunta ollutkaan keskeisessä roolissa, vaan sitoutui antamaan tietyn summan yhteiseen pottiin.

Kohtasimme epäilyksiä ja epäluuloja. Olihan se erikoista, kun yhtäkkiä oli jaettavana paljon rahaa. Epäiltiin, miten tällainen yhdistys voi päättää kunnan rahoista. Vesiluoman Timon kanssa kuljimme kylillä kertomassa Suupohjan Kehittämisyhdistyksestä ja Leaderista. Olimme melkoisia sanansaattajia.”

KOKO SEUTU TULI TUTUKSI

”Kokouksia pidettiin eri kylissä, ja samalla tuli koko seutu tutuksi. Kaikkien kunnan päätöksistä vastaavien pitäisi uhrata elämästään edes yksi päivä siihen, että ottaisi selvää missä päin kylät sijaitsevat.

Tuntuu hyvältä nähdä hankkeiden tulokset. Monet kohteet ovat edelleen elossa ja käytössä.

Yhdistys sai kiitosta ja palkintoja. Kerran menimme junalla Säätälolle palkitsemistilaisuuteen, jossa minulle lankesi kiitospuheen pitäminen. Kun nyt katson silloin otettua kuvaa, hymyilen ja muistelen, mitä kaikkea onkaan tapahtunut. Niin paljon on hienoja kokemuksia!

Kehittämisyhdistykseen saatiin hyviä työntekijöitä, jotka paneutuivat teh-

täviinsä. Oli hyvä yhteisymmärrys ja tekemisen meininki, hyvä tiimi, jossa työntekijät, hallituksen jäsenet ja kaikki puhalsivat yhteiseen hiileen. Ilman Leaderia ja sen innoittamaa talkootyötä monia mahdollisuuksia olisi jäänyt käyttämättä.

Kehittämisyhdistyksestä tuli minulle henkilökohtaisestikin merkittävä asia. Se avasi maailman ja näkökulmia, jollaisia ei Sarvijoella asuvan kyläläisen eteen olisi ikinä muuten tullut.”



Sirpa Kinnari oli Suupohjan Kehittämisyhdistyksen yksi perustajista. Hän oli tekemässä ensimmäistä kehittämisohjelmaa sekä käynnistämässä toimintaa. Hän toimi yhdistyksen puheenjohtajana kymmenen ensimmäistä vuotta ja osallistui myös toisen kehittämisohjelman laatimiseen.

Vallankumouksellinen ohjelma

JUSSI KLEEMOLA

”Olihan se aivan käänteentekevä ja vallankumouksellinen ohjelma, sillä se innosti ihmisiä ideoimaan ja tekemään aloitteita.

Ensimmäisen kerran kuulin Leaderista Vesiluoman Timon esittelemänä. Timo oli tavattoman innovatiivinen toiminnanjohtaja. Ajattelin, onko edes totta, että nämä rahat on tarkoitettu ihmisten toimeliaisuutta palvelemaan. Resurssien määrä yllätti. Tuntui, että hankkeita voidaan käynnistellä ihan kunnolla. Ja kyllä niitä käynnistettiin.

Siihen aikaan olin vielä työelämässä, lukion rehtorina. Teimme koulussa kansainväliseen oppilasvaihtoon liittyviä hankkeita, ja opiskelijoiden houkuttelemiseksi alueelle kehitettiin opinnäytepörssi. Kauhajoki-Seurassa teimme lukuisia kulttuurihankkeita.

Leader antoi mahdollisuuden tunnustella ja kokeilla erilaisia ideoita. Siemeniä laitettiin itämään ja katsottiin, miten ne lähtevät kasvamaan ja versomaan. Osa eli vain hankkeen ja rahoituksen ajan,

osa jäi kehittymään elinvoimaisena. Se oli sysäys alueen kansainvälistymiseen ja nuorison liikkumiseen. Ne kontaktit elävät edelleen.

Kulttuurin alalla toimivat ihmiset ovat avarakatseisia ja yhteistoimintakykyisiä. Meillä oli suuria hankkeita, jotka johtivat Suupohjan Kulttuuriyhdistyksen perustamiseen. Vaikka sen toiminta ei lopulta jäänyt organisaationa pysyväksi, kaikista silloin luoduista henkilökohtaisista suhteista tuli elinikäisiä – valtavan arvokkaita ja rikastuttavia ystävä- ja kaverisuhteita.

Kun ihmiset yhdessä ponnistelevat yhteisen hyvän eteen, siinä on jotain erityisen kaunista. Yhdessä harrastaminen luo hyvää ilmapiiriä, viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyden kokemuksia. Siinä juuri on se arvo.”

RAVITSEE HENKISELLÄ ANNILLAAN

”Leader-toiminta on luonteeltaan sellaista, että se ravitsee ympäristöään erityisesti henkisellä annillaan. Hyöty tulee vähän pidemmässä juoksussa ja se

näkyvä vasta vuosien ja vuosikymmenten mittaan.

Leader-hallinnossa oli mukana ihmisiä kaikista Suupohjan kylistä ja kunnista. Kyllä siinä oikein konkreettisesti näki, miten kotiseuturakkaita ja aloitekykyisiä ihmiset ovat. Leader-toiminta on korostanut maaseudun ihmisten parhaita puolia ja tarjonnut väylän toimeliaisuuteen ja aktiivisuuteen.”

Jussi Kleemola tunnetaan kulttuurivaikuttajana, joka toimi pitkään Kauhajoki-Seuran puheenjohtajana.



Ilmassa oli innokkuutta ja toiveikkuutta

PAAVO MATTILA

”K uulin ensimmäisen kerran EU-rahastoista ja Leaderista, kun olin aloittanut tradenomiopinnot Kauhavalla Yrittäjien ammattikorkeakoulussa vuonna 1993 ja päässyt käymään Brysselissä. Matka liittyi Venäjän-kaupan koulutukseen.

Kurssin päätyttyä näin lehdessä ilmoituksen, jossa Suupohjan Kehittämisyhdistys haki työntekijää. Sana ”Leader” kiinnitti huomioni.

Hain paikkaa, vaikka tradenomiopinnot olivat vielä kesken.

Se oli jännää aikaa, uutta ja innovatiivista. Toimipaikka oli Isojoella, ja sain ryhtyä vähän kuin saarnamieheksi ja kiertäväksi lähettilääksi. Pitkin kyliä pidettiin infotilaisuuksia. Asia kiinnostui, ja tilaisuuksissa oli paljon väkeä. Lehdistökin oli aina paikalla.

Ei mennyt kauaa, kun joka kunnantalolle laitettiin vastaanotto.”

RAUTALANGASTA PITI VÄÄNTÄÄ

”Ilmassa oli innokkuutta ja toiveikkuutta. Olihan se ihmeellistä, kun maallikoille annettiin rahaa ja ne saivat päättää asioista.

Osa epäili. Ajatteli, ettei ilmaista rahaa ole olemassa ja että tässä on jokin koira haudattuna.

Rautalangasta piti vääntää, mistä on kyse. Aika äkkiä opin, että asioista pitää puhua kansantajuisesti eikä hienoilla sanakäänteillä.

Kunnissa oli alusta lähtien innovatiivisia ja asiaan uskovia ihmisiä, jotka viestivät viestiä päättäjille. Kinnarin Sirpa oli kehittämisyhdistyksen puheenjohtaja ja hän sai kaikki innostumaan. Kokouksissa istuttiin usein puoleen yöhön miettimässä hankkeita.

Yhteistyö kuntien kanssa toimi hyvin jo alkumetreiltä asti. Kunnissa ymmärrettiin, että vastinraha tulee moninkertai-

sesti takaisin ja kehittämisyhdistyksen hallitukseen oli täysi luotto.”

ON SAATU MITÄ ON HAETTU

”Hankkeista ovat jääneet mieleen kylätuvat, joista tuli matalan kynnyksen tietotupia. Leader-rahoituksella hankittiin tietokoneita. Pikkuhiljaa ihmisillä alkoi olla omia tietokoneita, ja tietotutkiminta hiipui.

Meidän kyläagenttikoulutusta kopioitiin ympäri Suomen. Se oli hyvä nimi, jonka Peltoniemen Johanna taisi keksiä. Kyläagentit olivat kylien yhdyshenkilöitä ja viestinviejiä.

Syntyi lukemattomia yrityshankkeita. Tarvittiin vain alkukipinä ja uskonvauvistusta.

Monta hakemusta olisi jäänyt tekemättä ja rahoitusta saamatta kehittämistutkimintaan, jos ei yrittäjiä ja yhdistysten väkeä olisi kädestä pitäen autettu ja potkittu matkaan.



Ohjelmakaudet ovat aina olleet oma haasteensa. Jokainen uusi kausi on tuonut uutta problematiikkaa ja uuden ohjelman kasaaminen on ollut kova vääntö. Kausien liittäminen toisiinsa oli haastavaa. Tietojärjestelmien kanssa tuli ongelmia. Kun niitä uudistettiin, aina oli pieni pelko, ettei järjestelmä toimi uuden kauden alettua. Rahat ovat olleet myöhässä, ja on pitänyt selitellä.

Suupohja on kuitenkin menestynyt kautta aikojen hyvin. On saatu mitä on haettu. Meidät on noteerattu ja meihin on uskottu.”

Paavo Mattila työskenteli yhteensä 19 vuotta Suupohjan Kehittämisyhdistyksessä kehityssuunnittelijana, Leader-koordinaattorina sekä vuodet 2007-2020 toiminnanjohtajana.

Kylien voima syntyy ihmisistä

TUIJA TAKAMÄKI

”Leader-rahoitusta on hyödyn-
tänyt noin 50 kylää 30 vuoden
aikana. Se on valtava määrä,
ja useimmat näistä kylistä ovat
edelleen elinvoimaisia.

Kylä voi kehittyä vain silloin, kun siellä
on asukkaita ja heidän joukossaan aktii-
visia tekijöitä ja innostajia, jotka saavat
muutkin mukaan. Talkookulttuuri elää,
toiminta on suunnitelmallista ja katse
on tulevassa. Yleensä elinvoimaisessa
kylässä on toimiva yhdistys ja yhteinen
kokoontumistila.

Uudistumiskyky on tärkeää: digitaali-
suus, valokuitu ja verkon mahdollisuu-
det pitää ottaa haltuun. Myös yhteistyö
kunnan kanssa on keskeistä.

Yksi haaste liittyy siihen, että nuoria on
vähän tai heitä on vaikea saada mukaan,
mutta on meillä niitäkin kyliä, joissa
on myös nuorta, työikäistä ja aktiivista
porukkaa mukana toiminnassa. Uudet
ihmiset tuovat toimintaan aina uutta
energiaa. Heille on tärkeää antaa vas-
tuuta.

Ihmisiä saa parhaiten liikkeelle kutsu-

malla heitä henkilökohtaisesti mukaan.
Pelkkä talkookutsu kylän Facebook-si-
vulla tai kaupan ilmoitustaululla ei
toimi yhtä hyvin.

Olen kiertänyt kylillä 15 vuotta. Innos-
tun kylien mahdollisuuksista valta-
vasti. Kyläläiset eivät aina itse huomaa,
kuinka paljon potentiaalia omassa
kylässä on. Tehtäväni onkin aktivoida ja
innostaa sekä avata uusia näkökulmia ja
mahdollisuuksia.”

”

Ilman Leaderia
kylien kehittäminen
ei olisi ollut näin
laajaa,
pitkäjänteistä eikä
vaikuttavaa.

INNOSTAMISTA, SPARRAUSTA JA UUSIA NÄKÖKULMIA

”Koulutan, ideoin, kokoan verkostoja,
järjestän tilaisuuksia ja vien eteenpäin
omia kehittämishankkeita. Neuvon
kädestä pitäen hankkeiden hakemisessa
ja täytän hakemuksia yhdessä kylien
kanssa.

Viime vuosina työssäni ovat korostuneet
esimerkiksi varautuminen ja kylätur-
vallisuus, älykkäät kylät sekä kylien tu-
levaisuuden suunnittelu. Varautuminen
tarkoittaa valmistautumista erilaisiin
häiriötilanteisiin, kuten talvimyrskyn
jälkiseurauksiin silloin, kun kylästä
menevät sähköt.

Onneksi meillä on kylätaloja, joita on
vuosikymmenten ajan pidetty kunnos-
sa hankkeiden avulla. Monissa kylissä
niistä tehdään nyt valmiuskeskuksia.
Hankitaan aggregaatteja ja sydäniskurei-
ta sekä perustetaan kyläturvatiimejä.

Kylätalo voi kriisitilanteessa olla se
ainoa paikka, jossa palavat valot, kahvi
on kuumaa ja tieto on koottuna yhteen
paikkaan.”



TULEVAISUUS TEHDÄÄN YHDESSÄ

”Ilman Leaderia kylien kehittäminen
ei olisi ollut näin laajaa, pitkäjänteistä
eikä vaikuttavaa. Moni kylä olisi jäänyt
enemmän pelkäksi asuinpaikaksi.



”

Ihmisiä saa
parhaiten liikkeelle
kutsumalla heitä
henkilökohtaisesti
mukaan.

Kylien kehittämiseen erikoistunut Tuija Takamäki on toiminut Leader Suupohjan kehittämisasiantuntijana ja kyläasian-tuntijana vuodesta 2010 lähtien. Hän toimii myös kotikylänsä Koskenkorvan kyläseuran puheenjohtajana ja on mukana maakunnallisessa kylien kehittämisessä Eteläpohjalaiset Kylät ry:n hallituksessa.



Yhdessä tekeminen lisää yhteisöllisyyttä ja turvallisuuden tunnetta. On helpompi asua, elää ja toimia, kun tunnemme toisemme. Kylien tulevaisuudessa on sekä haasteita että paljon mahdollisuuksia. Keskeistä on, löytyykö uusia toimijoita ja miten nykyiset jaksavat. Samalla

pitää osata hyödyntää digitaalisuutta ja uusia toimintatapoja myös silloin, kun väki vähenee ja palvelut etääntyvät.

Uskon, että kylien merkitys kasvaa entisestään. Niissä voidaan rakentaa yhteisöllisyyttä, omavaraisuutta ja turval-

lisuutta sekä uudenlaista hyvää arkea.

Kyläidentiteetti on enemmän kuin paikka kartalla. Se on yhteenkuuluvuutta, yhteistä tekemistä ja uskoa tulevaisuuteen. Kun kylä koetaan omaksi, sitä halutaan myös kehittää.”

Närvijoki nousi uuteen eloon

JUHA PUKKALA

”Leaderilla on ollut iso merkitys kyläidentiteetin vahvistajana ja matkailun mahdollisuuksien rakentamisessa. Närvijoen kyläyhdistyksenä haluamme olla esimerkkinä ja näyttää, ettei rahoitusmahdollisuuksia kannata jättää käyttämättä, jos kylässä on vähänkin potentiaalia.

Leaderin avulla voidaan elävöittää kyliä ja luoda uudelleen sitä yhteisöllistä henkeä, joka syntyi sotien jälkeen. Silloin kerättiin puutavaraa ja rakennettiin kylätaloja talkoilla. Leader mahdollistaa saman hengen jatkumisen nykypäivänä. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen kanssakäyminen ovat hyvän mielen perusta. Sellaista sielunravintoa ei saa sosiaalisesta mediasta.

Närvijoen kyläseura perustettiin 1999. Omat lapset olivat pieniä ja elimme

ruuhkavuosia. Koko perheen voimin osallistuimme kylä- ja nuorisoseuratoimintaan.

Närvijoelle ryhdyttiin rakentamaan vapaa-ajan aluetta ja uimalaa vuonna 1997. Talkoovoimin ylläpidetty paikka on ollut kylämme ylpeyden aihe siitä lähtien.

Leaderista saadun avun turvin aloimme kehittää ja kunnostaa paikkaa. Se kannatti, sillä kävijämäärät ovat kasvaneet merkittävästi. Huippupäivänä uimareita voi olla jopa 200. Väkeä tulee laajalta alueelta, jopa 60-70 kilometrin päästä ja kauempaakin.

Tämä paikka on meille sydämen asia, ja meillä on kova halu kehittää tätä edelleen. Uusia hankkeita on vireillä koko ajan.

Sitoutuneen talkooporukan löytäminen on haaste, mutta jo pienikin osallistuminen on arvokasta. Jokainen voi auttaa omalla tavallaan.

Autioituvat, asumattomat talot ovat yksi huolenaihe monessa kylässä. Ne pitäisi saada myyntiin, jotta saataisiin uusia asukkaita. Leader-hankkeella on kartoitettu Suupohjassa myynnissä olevia taloja, ja monet niistä menivätkin kaupaksi. Kun talossa asutaan, kylä pysyy elävänä ja ympäristö kunnossa. Tässä olisi miettimisen aihetta kehittää projektia myös Kurikan suuntaan.”

Juha Pukkala on Närvijoen Kyläseuran puheenjohtaja. Myös hänen vanhempansa olivat aikoinaan aktiivisia kyläyhteisön toiminnassa. Närvijoki valittiin vuoden eteläpohjalaiseksi kyläksi 2024.

”Sellaista sielunravintoa ei saa sosiaalisesta mediasta.”



“Leaderilla ja sen rahoitusmekanismilla on ollut kauaskantoiset vaikutukset.”

Kyläagentit sytyttivät kehittämisen kipinän

JOHANNA PELTONIEMI

”E n muista kuka keksi ‘kyläagentin’. Saattoi siinä olla omatkin sormeni pelissä. Kun Leader-toiminta alkoi, työskentelin Suupohjan ammatti-instituutissa, josta johdettiin syksyllä 1996 käynnistynyttä kyläagentti-koulutusta.

Minusta tuli projektipäällikkö ja kyläagenttien kouluttaja. Olin mukana myös ideoimassa ja tekemässä kyläagentti-opasta. Mallia ja virikkeitä haettiin eri puolilta Suomea ja Ruotsin Jämtlandista.

Kyläagentit olivat kyliensä aktiiveja, jotka toimivat yleensä yhdistyksissä ja nuorisoseuroissa. Heidät koulutettiin Leaderin yhteyshenkilöiksi kertomaan Leaderin mahdollisuuksista ja edistämään paikallisia kehittämishankkeita. Koulutus auttoi huomaamaan oman kylän vahvuuksia.

Leaderilla ja sen rahoitusmekanismilla on ollut kauaskantoisia vaikutuksia. Esimerkiksi tänne Horonkylään se on

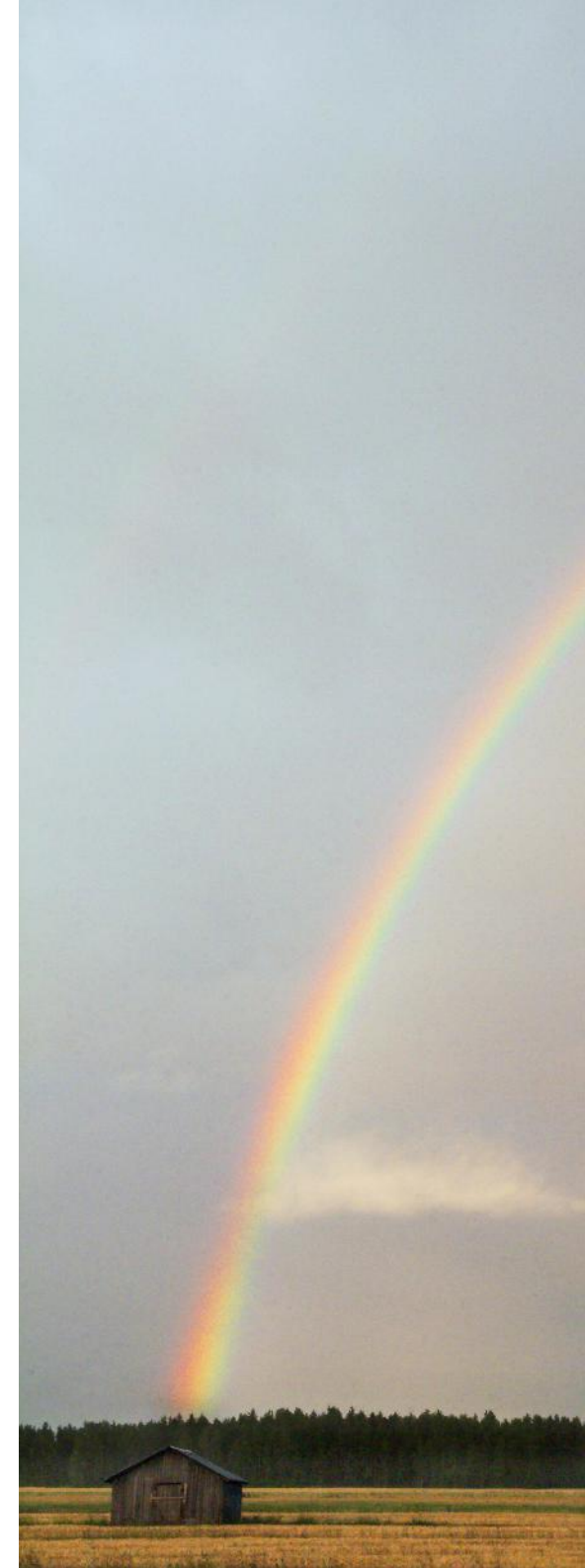
tuonut valtavasti nostetta.

Rahoitusta on hyödynnetty monipuolisesti. Alkua ajoilta mieleen tulee Ruisseminaari ja Rukiinleikkuun SM-kisa, joilla tehtiin ruista tunnetuksi ja kylää näkyväksi.

Olen ollut 30 vuoden aikana mukana ideoimassa ja vetämässä lukuisia hankkeita sekä auttamassa kyliä, yhteisöjä ja yrityksiä Leader-tukien hakemisessa.

Kaskisten elinkeinoasiamiehenä panin merkille, että rannikkoseudulla Leader-rahoituksen saaminen on selvästi vaikeampaa kuin Suupohjassa, jossa on ymmärretty, miten tärkeää pienten yritysten tukeminen on.”

Johanna Peltoniemi on yksi Leader-toiminnan pioneereista. Hän on työskennellyt vuodesta 2023 KristinaMedin toimitusjohtajana ja sitä ennen muun muassa Kaskisten elinkeinoasiamiehenä ja Sella / Kiinteistö Oy Pohjanmaan Nikkarikeskuksen toimitusjohtajana.



Kaikki alkoi maneesihaaveesta

SANNA ILLI

”Ratsastajien vanhempia ja kylänmiehiä oli mukana talkoissa, kun maneesia pystytettiin talvella 2002-2003. Keväällä tehtiin peltikatto. Sunnuntaipäivät vietettiin aina talkoissa.

Oma maneesi oli ollut Myrkyn Yksityisratsastajat ry:n haaveena jo pitkään. Hevosharrastajien määrä kasvoi, eikä Suupohjan alueella ollut maneesia. Lähin yleisessä käytössä oleva maneesi taisi olla Ilmajoella.

Neljän naisen porukalla aloimme vuonna 1999 tehdä esiselvitystä maneesin rakentamiseksi. Teimme kyselytutkimuksen alueen hevosihmisille maneesin tarpeellisuudesta, selvitimme sen

mahdollista sijaintia ja koko hankkeen rahoitusvaihtoehtoja.

Itse maneesin rakentaminen alkoi vuonna 2002 ja se valmistui seuraavana vuonna. Rakentamiseen saimme rahoitusta Etelä-Pohjanmaan TE-keskukselta 60 prosenttia ja loppuosa oli omarahoitusta eli talkootyötä. Karijoen kunnan osuus julkisesta rahoituksesta oli puolet. Maneesin toiminnan kehittämiseen sen valmistuttua saimme myös Leader-rahoitusta.

Sen jälkeen seurallamme on ollut useampia muitakin hankkeita: on tehty ratsastuskenttä, hankittu kuulutuslaitteet, suunniteltu pihaa ja kehitetty toimintaa.

Oma tallimme on rakentanut lisää talleja, tehnyt kisa-areenan ja pihaton. Työntekijöitä on tarvittu koko ajan lisää: tällä hetkellä meillä on kolme täysipäivästä työntekijää, ja koulutusopimuksella on meiltä valmistunut alan ammattilaisia oppilaitoksiin eri puolille Suomea.

Maneesin rakentamisesta alkaneella kehitystyöllä on ollut iso merkitys koko valtakunnan mittakaavassa. Aloimme järjestää kisoja ja valmennuksia, ja meille tuli yhä enemmän sekä ratsastajia että hevosia treeneihin.

Maneesin kylkeen on tullut ratsastusluukio. Sen myötä Myrkyn kylään on muutanut opiskelijoita eri puolilta maata. Kylässä onkin asuntopula, ja tarkoitus

on rakentaa lisää asuntoja opiskelijoille. Tarvetta olisi myös toiselle maneesille. Se mahdollistaisi kisojen järjestämisen talvella.

Suomalaisten saavuttamista neljästä EM-esteratsastusmitalista kaksi on tullut Myrkkyyn. Lisäksi on useita PM- ja SM-mitaleja. Se on osoitus maneesin merkityksestä sekä siitä, että täällä pystytään tekemään tulosta."

Ratsastuksenopettaja Sanna Illi tunnetaan Myrkyn hevosurheilukeskuksen äitinä. Hänen Suupohjan Ratsutalli-yrityksensä sekä maneesi ja kaikki niiden ympärille kehitetty toiminta ja osaaminen edustavat alan huippua Suomessa.





Kylä tarvitsee tekijöitä ja kylähulluja

ERKKI KALLIOMÄKI

”Olen aina kehunut Leaderia ja kehun taas. Niin paljon hyvää on saatu aikaan meillä ja muissa kylissä.

Nummikoti ry:n kylätupa on oman kylämme ylpeyden aihe ja kylän keskus. 40 vuotta sitä on rakennettu. Nyt paikka on velaton, ja sen ympärille on syntynyt monenlaista tekemistä.

Kökkäporukalle ja kylän naisille nostan hattua. Itse olen jo 85-vuotias, ja jäin vuosi sitten pois yhdistyksestä, jotta muutkin pääsevät tekemään.

Näiden kymmenien vuosien aikana on huomattu, kuinka tärkeää on yhdessä oleminen ja touhuaminen. Se on niin, että ihminen kaipaa porukkaa. Meillä Nummikodilla on virkistysiltoja ja naisilla kutomapiirejä.

Kun on mahdollisuus saada rahoitusta, syntyy uusia ideoita. Tekijöitä vain pi-

täisi löytyä. Kylissä kyllä asuu aktiivisia nuoria ihmisiä, mutta usein sitä työtä ja velkaa on niin paljon, ettei siinä enää muuhun jää aikaa.

Nummijärvi tunnetaan Nummirockista, ja sekin on lähtenyt kyläläisistä ja yhdessä tekemisestä, niin kuin Salakari-kin ja moni muu asia. Porukalla saadaan aikaan merkittäviäkin tekoja. Siitä se lähtisi, jos jokainen toisi mukanaan yhden uuden ihmisen.

Olen vähän tällainen kylähullu, enkä niin vähääkään. Uusille kylähulluille olisi tarvetta.”

Erkki Kalliomäki on palkittu kyläaktiivi, joka on toiminut lukuisissa Nummijärven kylän yhdistyksissä sekä muun muassa Kauhajoki-Seuran johtokunnassa ja Kauhajoen Museoyhdistyksessä. Hänet tunnetaan myös suolla sijaitsevasta Kammikylästä.



Kaikissa kylissä on valokuitu

AATU SAMPPALA

”Keväätalvella 2005 opintoni olivat loppusuoralla ja mietin, mitä tekisin opinnäytetyöksi. Elinkeinotoimen kuntayhtymä oli perustamassa Suupohjaan seutuverkkoa juuri samaan aikaan. Otin yhteyttä hanketyöntekijään ja kysyin tarvetta tutkimus- tai selvitystyölle.

Seutuverkkoon oli tulossa 40 kylää. Selvitin opinnäytetyössäni, miten valokuitu kannattaisi toteuttaa teknisesti ja fyysisesti sekä millaisia etuja ja haittoja eri ratkaisulla olisi.

Vaihtoehtoina oli viedä kaapeli joko Telia-Soneran puhelinkeskukseen tai johonkin kunnan tai kylän omistamaan kiinteistöön. Päädyimme jälkimmäiseen, sillä ensimmäisen vaihtoehdon kuukausikustannukset olisivat olleet aika kovat. Samalla oli käynyt ilmi, että kylien kupariverkko oli purkautumassa ja vuokrahinnat nousemassa.

Hyviä tietoliikenneyhteyksiä tarvittiin monissa kylissä kipeästi, mutta puhelinyhtiöt eivät olleet niihin investoineet, vaikka nimilistoja oli kerätty.

Lähdimme Palosen Juhan kanssa

kylille kertomaan 1200 euron kiinteistökohtaisista liittymähinnoista. Moni piti hintaa hurjana ja vertasi liittymää ADSL-yhteyteen, jonka olisi saanut puhelinverkkoitoimittajalta 200 eurolla.

Yritimme selvittää, että kuitu on pitkäaikainen investointi, mutta vuonna 2006 ei vielä oikein ymmärretty, millaisia palveluja tietoverkon kautta myöhemmin tultaisiin käyttämään. Osa uskoi langattomien yhteyksien korvaavan kiinteät kaapelit.

Toiset kylät innostuivat paremmin ja toiset jäivät vielä miettimään. Kaikkiin me silti rakensimme valokuidun, eikä vuoden 2020 jälkeen ole enää tarvinnut perustella, miksi kiinteä yhteys on langatonta parempi. Yrittäjät huomasivat nopeasti, miten paljon se tehosti toimintaa.”

5 000 LIITTYMÄASIAKASTA

”Usein ajatellaan, että varttuneemmat ihmiset vastustaisivat uusia asioita, mutta meidän kokemuksemme on päinvastainen. Siinä missä nuoremmat punnitsivat lähinnä omaa senhetkistä tarvettaan, varttuneempi väestö katsoi pidemmälle ja ymmärsi valokuidun

merkityksen.

Suupohjan Seutuverkko on seitsemän kunnan ja kaupungin omistuksessa. Meillä on noin 5 000 aktiivista liittymäasiakasta, ja verkon saavutettavuus ulottuu noin 10 000 kiinteistöön.

”

Kyllä kai meitä voi edelläkävijäksi kuvailla.

Kahden viime vuoden aikana kilpailu on lisääntynyt. Meillä on kuitenkin etulyöntiasema, sillä olemme ainoa fyysisesti paikallinen toimija alueella, joten häiriötilanteissa apu on lähellä. Hinnoittelua on pitänyt miettiä.”

LEADERIN MERKITYS

”Valtava määrä yrityksiä on hyötynyt valokuidusta. Erityisen paljon olemme saaneet kiitosta suurilta maataloilta.

Kuntien elinvoiman kannalta verkko on



tärkeä osa perusinfraa. En tiedä, onko kukaan muuttanut tänne verkon takia, mutta luultavasti moni perhe asuisi muualla ilman sitä.

Kyllä kai meitä voi edelläkävijäksi kuvailla. Valokuiturakentaminen alkoi Suomessa laajemmin vasta 2011-2012, ja vauhti kiihtyi erityisesti vuoden 2020 jälkeen. Nykyään suuri osa Suomen asutuista kiinteistöistä on jo valokuituverkkojen piirissä.

Kun aloitin, meitä oli kolme työntekijää. Henkilöstö on sittemmin kolminkertaistunut.

Ilman Leaderin hankerahoitusta toistakymmentä kylää olisi jäänyt kokonaan ilman valokuitua. Leader on rahoittanut rakentamishankkeita sekä tukenut tiedotushankkeita, joilla on viety kylille valokuitusanomaa ja saatu hankkeita käyntiin.”

Aatu Samppala on Suupohjan Seutuverkko Oy:n toimitusjohtaja.

Suosta tuli kansainvälinen vetonaula

TERTTU HERMANSSON

”Meillä oli kolmen maakunnan alueella hyvin hajanainen joukko luontokohteita, kun Metsähallituksessa alettiin miettiä Lauhanvuori-Hämeen kangas-luontomatkailualueen muodostamista. Kysymys kuului: miten saadaan pirstaleisesta ja tuntemattomasta alueesta yhtenäinen luontomatkailualue?

Satakuntaliiton ympäristöasiantuntija Anne Savola ja Metsähallituksen puistonjohtaja Tuula Peltonen mainitsivat sanan 'geopark'. Aloimme hankerahan turvin tutkia, mitä se voisi olla.

Rokua oli silloin Suomen ainoa geopark-statuksen saanut alue. Esittelimme aluetta Suomen Geopark-toimikunnalle, joka kokoontui Rokualla.

Kävi ilmi, ettei Suomessa ollut nostettu esiin geologista suokohdetta, ja siitä syntyi ajatus suoteemaisesta geoparkista.

Vuonna 2014 käynnistimme ensimmäisen hankkeen, ja aloimme juosta asiaa kasaan hullun lailla. Vuonna 2016 alkoi iso hanke, jossa valmistelimme

geopark-statuksen hakemista.

Monilla eri Leader-hankkeilla kehitettiin kohteiden saavutettavuutta: tehtiin opasteita, polkuja ja pitkoksia, rakennettiin luontotorneja, laavuja, kotia sekä muuta retkeilyinfraa. Käynnistimme kansainvälistä yhteistyötä ja loimme kontakteja muihin eurooppalaisiin geoparkeihin.

Kävijämäärät kasvoivat. Kauhanavalla oli aiemmin vierailut noin 5 700 retkeilijää vuodessa, ja määrä nousi ensin 7 900:ään ja edelleen 11 000:een, kun sinne saatiin esteetön lankkupolku, uusi näkötorni ja katselulava. Vuonna 2019 kävijöitä oli jo 14 240 ja covid-vuonna 30 000.

Lauhanvuorella retkeilijöiden määrä kaksinkertaistui. Monet asiat vaikuttivat kiinnostukseen: kansallispuistoon tuotiin metsäpeuroja ja sinne tehtiin 'Terassikierros' ja muita vetovoimaisia reittejä. Pyöräilijät löysivät sinne GeoBike-reittien ja uuden infran myötä.

Lauhanvuori-Hämeen kangas hyväksyttiin UNESCO Global Geoparkiksi

vuonna 2020. Tuntui huikealta, että alue todella on UNESCO:n arvostama ja että se yhdessä tehty mittava työ tuotti tulosta.

Geopark-alue tarjoaa yrityksille maksuttomat puitteet ja hurjan määrän mahdollisuuksia. Toivon kovasti, että niitä hyödynnettäisiin.

Geoparkin tarinasta on tehty mainoselokuva ja sen ympärille on tuotettu monenlaisia taiteellisia sisältöjä. Kestävää kehitystä on viety eteenpäin, mistä geoparkille myönnettiin Sustainable Travel Finland -merkki. Uusia hankkeita tarvitaan koko ajan.



Ilman Leaderia ja maaseuturahaa emme olisi tässä. Rahoittajat ovat olleet kaukaa viisaita. Vaikka tie on ollut pitkä, voimme olla todella ylpeitä siitä, että meillä on nyt yhtenäinen kansainvälinen luontomatkailualue.”

Terttu Hermansson on Lauhanvuori-Hämeen kangas Geopark ry:n toiminnanjohtaja, joka on rakentanut geoparkia yhdessä alueen toimijoiden kanssa alusta saakka.



Kuva: Ismo Nousiainen

Luonto on tullut lähemmäs ihmistä

ISMO NOUSIAINEN

”Metsäystysseuroilla on kautta aikojen ollut laavuja metsissä, mutta Leader avasi meille aivan uuden maailman rakenteiden kehittämiseen. On syntynyt hienoja reitistöjä, laavuja, nuotiopaikkoja ja elämyskokonaisuuksia.

Jo Suupohjan Leaderin alkuvaiheessa uskallettiin ajatella isosti: Reitistö Teuvan Parrasta Karijoen Kakkoriin sekä edelleen kylille ja Susiluolalle oli kunnianhimoinen hanke, joka palveli laajasti alueen ihmisiä. Nyt, 30 vuoden aikajanan toisessa päässä meillä on Geoparkin alue, jonka kehittämisessä

Leader- ja muu EU-rahoitus on ollut ratkaisevassa roolissa.

Eikä puhuta pelkistä rakenteista, vaan mahdollisuuksista. Kaikki nämä laavut ja nuotiopaikat palvelevat paikallisia asukkaita. Ne auttavat ihmisiä löytämään omat lähimaisemansa ja vahvistavat paikallisidentiteettiä ja -ylpeyttä.

Luonto-oppaana toimiessani olen huomannut, että oma lähiympäristö on jäänyt monille vieraaksi. Täältä ei tarvitse lähteä maailman ääriin, kun upea luonto on aivan käden ulottuvilla ja hyvin saavutettavissa. Esteettömyyskin on huomioitu, jotta kaikilla olisi

mahdollisuus päästä aistimaan luontoa.

Tiedetään, että luonnossa liikkuminen lisää ihmisten hyvinvointia ja vaikuttaa sitä kautta kansanterveyteen. Voikin sanoa, että Leader ja kunnat ovat edistäneet alueen asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

”

Täältä ei tarvitse lähteä maailman ääriin.

Geoparkin yksi tärkeä teema on ympäristökasvatus. Toinen on matkailu. Meillä on paljon reittejä ja hienoja kohteita, jotka ovat lisänneet kiinnostusta aluettamme ja sen palveluita kohtaan. Ne nostavat koko Etelä-Pohjanmaan maakunnan profiilia Suomessa ja maailmalla.

Maastoissa ja sisältöpuolella on tehty



paljon töitä, mutta tarjontaa on edelleen varaa kehittää ja parantaa, samoin tietoisuutta näistä mahdollisuuksista.

Aina on vaarana, että kun kohteita rakennetaan kovalla innolla, niiden ylläpito voi unohtua, jos ei ole vastuuta-hoa, joka katsoo perään.

Meillä on kyllä pidetty reitistöjä hyvin yllä: on rakennettu uutta ja korjattu.

Kun hankkeet syntyvät paikallisesta tarpeesta ja innosta ja toteuttajat ovat paikallisia, ne koetaan enemmän omaksi ja niihin sitoudutaan.”

Ismo Nousiainen on osallistunut reittien rakenteiden ja sisältöjen kehittämiseen eri puolilla Suupohjaa. Hänen Taikapolku-luontomatkailuyrityksensä järjestää opastettuja luontoretkiä ja vaelluksia alueen luontokohteissa eri vuodenaikoina. Nousiainen on ottanut tämän julkaisun luontokuvat.



Ohjelmakausi Leader II

1997-1999

Yrittäjyys, kylät, osallisuus,
yhteistyö ja kansainvälisyys

Ohjelmakausi Leader+

2000-2006

Yrittäjyys, osaaminen, nuoret,
kansainvälisyys ja seutukuva

Ohjelmakausi 2007-2013

Yrittäjyys, yhteisöllisyys, digitaalisuus,
yhteistyö, kansainvälisyys ja paikallidentiteetti

1996

1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011

👤 Puheenjohtajat Sirpa Kinnari 1996-2007

👤 Toiminnanjohtajat Timo Vesiluoma 1996-2007



Toimisto muuttaa Isojoelta
Yrityskeskus Logistiaan Kauhajoelle

👤 Hannu Suurpalo 2007-2012
👤 Paavo Mattila 2007-2019



Suupohjan Kehittämisyhdistys ry on 30 vuodessa myöntänyt

31,0 milj. €

julkista rahoitusta

44,8 milj. €

kokonaisrahoituksen

1139

hanke- ja yritystukea

Ohjelmakausi 2014–2020

Yrittäjyys, biotalous, digitalisaatio,
kylät, kulttuuri ja nuoret

Siirtymäkausi 2021–2022

Yrittäjyys, biotalous, digitalisaatio,
kylät, kulttuuri ja nuoret

Ohjelmakausi 2023–2027

Yrittäjyys, kylät, yhteisöllisyys, luontomatkailu,
nuoret, kulttuuri ja kansainvälisyys

+ Kanta-Kurikka mukaan
Leader Suupohjan alueeseen

Toimisto muuttaa
Kauhajoella Puistotielle

2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025

Velu-Matti Niemelä 2012–2015 Petri Piipari 2015–2017 Voitto Parkkonen 2017–2019 Aki Ollikkala 2019–2023 Markku Saloranta 2023–

Hanna-Leena Pihlajaniemi 2019–

2026



Yritykset ovat tehneet oikeita kasvuloikkia

CARITA LATIKKA

”Tulin helmikuussa 2005 tekemään kansainvälistä Leader-konferenssia ja pääsin näkemään toimintaa läheltä. Silloin ymmärsin Leaderin olevan valtava mahdollistaja tällä alueella ja ympäri Eurooppaa. Kun ideat saavat rahoituksen, voi syntyä vaikka mitä.

Sen jälkeen jäin mukaan kehittämiss-työhön, ensin 50/50 Suupohjan elinkei-notoimen kuntayhtymään ja Suupohjan Kehittämisyhdistykseen. 2007 siirryin kokonaan SEK:iin elinkeinoasiamiehek-si.

Vaikkei Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymää enää ole, Leaderilla on edelleen iso rooli työkalupakissani.

”

Leaderin ansiosta tänne on syntynyt enemmän, isompia ja laadukkaampia yrityksiä.

Aiemmin yrityksillä ei useinkaan ollut liiketoimintasuunnitelmia. Kun niitä hankkeiden vaatimusten myötä alettiin tehdä, sitä kautta syntyi tulosta, kasvua ja uusia työpaikkoja.

Leader-rahoitus madaltaa kynnystä kehittää toimintaa, ja 20-25 prosentin investointituki on monelle yritykselle ratkaiseva. Tuet katsotaan usein omara-hoitusosuudeksi, mikä helpottaa myös muun rahoituksen saamista.

Byrokratiaa on paljon. Moni yrittäjä on sanonut, että tuki olisi ilman apua jäänyt hakematta. On ollut suuri onni saada tehdä tätä työtä ja konkreettisesti auttaa yrityksiä hankebyrokratian kans-sa. Joka päivä teen jotakin hankeasiaa tai autan maksatuksissa. Vuosittain olen mukana kirjoittamassa noin 40:ää yrityshanketta.

Leader-toimiston henkilökuntaa on helppo lähestyä, ja vaikeitakin asioita pystytään viemään yhdessä eteenpäin. He neuvovat, auttavat ja antavat vas-tauksia nopeasti.

Kunta- ja seutukuntarajat ylittäneet yri-tysryhmähankkeet ovat olleet erityisen

onnistuneita. Rahoitusmalli niissä on ollut äärimmäisen hyvä. On kehitetty yhteisiä tuotteita, markkinoitu, lisätty myyntiä, rakennettu verkkokauppoja ja palkattu ihmisiä. Yritykset ovat tehneet oikeita kasvuloikkia.

Teemme tiivistä yhteistyötä naapuri-kuntien elinkeinoihmisten kanssa, ja meillä on yhteisiä hankkeita.

Ilman hankerahoituksia alueemme näyttäisi aivan erilaiselta. Leaderin ansiosta tänne on syntynyt enemmän, isompia ja laaduk-kaampia yrityk-siä.

Mitä lähempänä päätöksiä teh-dään, sitä enem-män on ymmär-tämystä.

Jos ne tehtäisiin ministeriössä vaikuttavuuden perusteella, pienet mikro- ja pk-yrityksemme olisivat häviäjiä.

Leader merkitsee paljon muutakin kuin pelkkiä euroja. Se on lisännyt yhteen-kuuluvuutta, hyvinvointia ja ihmisten osallisuutta ympäristöönsä sekä sitä kautta pito- ja vetovoimaa. Puhutaan todella tärkeistä asioista.

Carita Latikka on toiminut projektipääl-likkönä Suupohjan Kehittämisyhdistyk-sessä, elinkeinoasiamiehenä Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymässä sekä vuodesta 2020 lähtien elinkeinoasiamie-henä Kauhajoen kaupungin elinkeino-palveluissa.



Klumpulan puu- ja rakennustyölle vannesahan hankinta Leader-rahoituksella vahvisti mahdollisuuksia toteuttaa laadukkaita puu- ja hirsi-rakennuskohteita vuonna 2018.



Leader on merkittävä yhteistyökumppani

ANNE BÄCKSTRÖM & JUSSI-PEKKA KURIKKA

”**L**eaderilla oli iso rooli, kun Formua eli Kurikan kaupungin yrityspalvelupistettä suunniteltiin. Formu perustettiin vuonna 2013, aikana, jolloin oli kova tarve saada yrittäjille suunnatut palvelut saman katon alle.

Leader Suupohja on meille merkittävä yhteistyökumppani ja osa yrityspalveluverkostoamme.”

JUSSI-PEKKA:

”Tilannehan on sikäli erikoinen, että kuulumme kahteen eri Leader-alueeseen, eli Leader Suupohjaan ja Leader Liiveriin, sillä Jalasjärvi on Liiverin ja muu Kurikka taas Suupohjan aluetta. Tässä on sekä omat hyvät puolensa että myös omat haasteensa.

Hankeasiantuntijamme Reetta Yli-Hynnilä toimii päivittäin linkkinä Leaderin ja yrittäjän välillä ja auttaa tukien hakemisessa. Työnjako on selkeä: minä

ja Anne autamme liiketoimintasuunnitelmissa ja laskelmissa, ja Reetta neuvoo asiakasta sopivan tukimuodon valinnassa esimerkiksi Leaderin tarjoamista tukivaihtoehdoista.”

ANNE:

”Vaikka puhutaan digitalisaatiosta ja paljon asioita pystyy hoitamaan etänä, hienoa on se, että meillä on täällä toimistolla Leader-ihminen paikalla kolmena päivänä viikossa. Koemme livekohtaamiset tärkeiksi, ja sitä myös asiakkaamme arvostavat.”

JUSSI-PEKKA:

”Yrityskentässä Leader on saavuttanut tietyn aseman ja tunnettuuden, eli Leaderin mahdollisuudet tiedetään hyvin. Leaderia on helppo lähestyä ja kynnsy hakea tukea on madaltunut. Leader on se tärkein yhteistyökumppani varsinkin kehityshankkeissa.”

ANNE:

”Kun ajattelee kunta- ja asukasmarkkinointia, Leaderilla on iso rooli kylien kehittämisessä ja veto- ja pitovoiman saavuttamisessa. Koko maakunta näyttäisi hyvin erilaiselta ilman Leader-toimintaa. Tiedän, ettei tilanne kaikissa maakunnissa ole ollenkaan niin hyvä kuin se on meillä.”

JUSSI-PEKKA:

”Toivomme kovasti, että tulevaisuudessa Leaderit säilyttävät asemansa ja että kaikki se hyvä mikä maaseudulla ja maakunnissa on saavutettu, säilyisi. Sillä tämä maa saadaan pidettynä elinvoimaisena ja asuttuna.”

Anne Bäckström on toiminut Kurikan kaupungin yritysasiantuntijana vuodesta 2013. Jussi-Pekka Kurikka aloitti Kurikan kaupungin yritysasiantuntijana vuonna 2019.



Hyvää yhteistyötä

VELI NUMMELA

”O n todella merkittävää, että alueelle saadaan ulkopuolista rahaa. Ilman Leader-rahoja monta kylätaloa olisi jäänyt korjaamatta ja moni maaseudulla toimiva yritys ei olisi pystynyt investoimaan. Myös luontomatkailuhankkeita ja vaelusreittejä olisi jäänyt toteuttamatta, jos ne olisivat olleet kuntien vastuulla.

On uskallettu kehittää, kun on nähty, että rahoitusta on olemassa.

Meillä on ollut hyvää yhteistyötä Suupohjan Kehittämisyhdistyksen kanssa. Leader-toiminta on luonteeltaan omaehtoista ja se lähtee kuntalaisten sekä järjestöjen omasta aktiivisuudesta. Siihen kuuluu, etteivät kunnat osarahoittajina ohjaile toimintaa liikaa.

En muista yhtään sellaista keskustelua, edes Teuvan kriisikunta-ajoilta, etteikö olisi haluttu hoitaa kunnan rahoitusosuutta Leaderille. Yleisesti on pidetty hyvänä periaatteena sitä, että hankkeiden valinta on Leader-ryhmän asia.

Tulin Teuvalle kunnanjohtajaksi Savitai-paleelta, jossa oltiin myös aktiivisia, mutta kyllä Suupohjalla oli aluekehittä-

tämisessä ja Leader-toiminnassa todella kova maine.

Leaderin hyödyt kuntien näkökulmasta ovat selkeitä: alueen kehittämiseen saadaan rahoitusta, kansalaistoiminta pysyy aktiivisena, pienet maaseudun yritykset saavat tukea kehittämiseen ja reitistöt palvelevat matkailua. Kylätalot ja järjestöjen hankkeet vahvistavat yhteisöllisyyttä.

”

On uskallettu kehittää, kun on nähty, että rahoitusta on olemassa.

Hankebyrokratia on oma riesansa, mutta se on hallittavissa.

Kun Leader-toiminnan rinnalla oli vielä kuntavetoinen, aktiivinen, seutukehittämiseen erikoistunut Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä (SEK),



oli toiminta todella tuloksellista. Nytkin tarvittaisiin vastaavaa seudullista mallia ja resurssointia, jotta Leader-toiminnasta saataisiin kaikki hyöty irti.

2010-luvun puolivälissä seutukehittäminen oli Suupohjassa Suomen huippua. Kun SEK lakkautettiin, siinä meni tavaltaan lapsi pesuveden mukana. Ymmärrän, että kunnat haluavat hoitaa tietyt elinkeinoasiat itse, mutta on asioita, jotka pitäisi tehdä yhdessä.

Esimerkiksi alueella tuotetun energian hyödyntäminen on kokonaisuus, jota pitäisi tarkastella laajemmin kuin yhden kunnan näkökulmasta. Jos jokin kunta saa suuren yksikön, se vaikuttaa myös naapurikuntiin.

Voidaan saada paljon – tai ei mitään. Aika iso murros on meneillään.”

Veli Nummela toimi Teuvan kunnanjohtajana 2005-2025.

Pienelläkin tuella voi olla suuri merkitys

KIMMO SIUKOLA

”Yksi konkreettinen esimerkki Leader-rahoituksen merkityksestä on Karijoelle Leader-tuella perustettu lounasravintola KaBaLo.

Tuki ja ravintolan perustaminen tulivat juuri oikeaan aikaan, sillä paikkakunnan aiempi ravintola oli eläköitymisen vuoksi sulkemassa ovensa. Ilman uutta ravintolaa tilanne olisi heikentänyt merkittävästi alueen elinvoimaa ja hankaloittanut niin asukkaiden kuin työntekijöiden arkea. Lähin ravintola olisi ollut noin 15 kilometrin päässä.

Toinen tärkeä ja joustava tukimuoto pienille yrityksille on ollut YritysLeader-raha. Vaikka tuen euromäärä on usein verrattain pieni, sen merkitys yrityksille on ollut suuri. Se on mahdollistanut konkreettisia kehitysaskelia, joita ei välttämättä muuten olisi tehty.

Leader on myös tukenut varautumista ja huoltovarmuutta. Esimerkiksi Isojoella Meteora hankki Leader-tuella aggregaatin. Sähkökatkojen yllättäessä kunnassa pystytään tämän ansiosta varmista-

maan, että esimerkiksi bensapumput toimivat, mikä on kriisitilanteissa erittäin tärkeää.

Kaiken kaikkiaan Leader-toiminta on mahdollistanut monia sellaisia käytännön ratkaisuja ja investointeja, jotka tukevat alueen elinvoimaa, arjen sujuvuutta ja yritystoiminnan jatkuvuutta usein juuri oikeaan aikaan.”

Kimmo Siukola toimii Karijoen ja Isojoen kuntien yritys- ja elinvoimakoordinaattorina.



Laidun Hereford Oy on hyödyntänyt Leader-rahoitusta leikkaamoinvestoinnin toteutettavuuden selvittämisessä ja investoinnin rahoituksessa.





Leader on yrityksille tärkeä kumppani

JUHA NIEMELÄ

”

Kun Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä purkautui ja siirryttiin kuntakohtaisiin elinkeinopalveluihin, Leader Suupohja tuli itselle uutena elinkeinojohtajana nopeasti tutuksi. Se näyttäytyi heti valmiina ja toimivana kumppanina tilanteessa, jossa moni asia oli vielä rakentumassa.

Erityisesti mieleen jäi Sytyke-hanke, jonka yhteydessä toteutettiin myös Hyvyrit -hyvinvointihaaste yrittäjille. Siinä konkretisoitui hyvin Leaderin tapoja toimia: asioita ei jäädä vain suunnittelemaan, vaan ihmiset saadaan mukaan ja tekeminen viedään käytäntöön.

Vuosien varrella on käynyt selväksi, että Leader on yrityksille tärkeä kumppani niin käynnistysvaiheessa kuin kasvua haettaessa. Rahoituksen lisäksi hankkeet ovat tuoneet yrittäjille arvokasta tietoa esimerkiksi omistajanvaihdoksesta, puolustusteollisuudesta ja muista ajankohtaisista teemoista.

Leaderin vahvuus on ihmisten ja toimijoiden kokoamisessa. Se on tuonut yhteen yrittäjiä, kehittäjiä ja eri toimijoi-

ta sekä avannut verkostoja, joista syntyy uusia avauksia. Vaikka varsinaisia seudullisia hankkeita ei aina ole ollut, yhteistyö on pysynyt liikkeessä säännöllisten tapaamisten kautta. Samalla Leaderin kautta on löytynyt myös upeita ihmisiä – ja ihan aidosti ystäviä. Se kertoo paljon siitä tavasta, jolla tätä työtä tehdään.

Elinkeinopalveluiden näkökulmasta Leader ei ole vain yksittäisiä hankkeita tai yritystukia, vaan tapa pitää kehittämisen liikkeessä ja ihmiset mukana siinä.”



Juha Niemelä on Teuvan kunnan edesmennyt elinkeinojohtaja. Haastattelu tehtiin keväällä 2026.

Uudet suunnitelmat ovat jo työn alla

MIRKKA LEHTOLA

”Yritykseni Loistetraining, jonka perustin vuonna 2014, on hiljalleen kasvanut ja tarvinnut lisää tilaa. Tämä nykyinen on jo neljäs osoite, jossa toimimme. Nykyisestä paikasta teimme kaupat elokuussa 2024. Remontin myötä saimme omat, upeat, tilat.

Leader-rahoituksen merkitys on suuri. En olisi voinut ryhtyä koko projektiin ilman näitä tukia. En myöskään ole mikään talousihminen, vaikka teinkin ensimmäisen työurani insinöörinä. Siksi esimerkiksi kehittämistuki on mahdoll-

”

Kehittämistuki on mahdollistanut ulkopuolisen avun käyttämisen talousasioiden kehittämiseen.

listanut ulkopuolisen avun käyttämisen talousasioiden kehittämiseen. Olen saanut kehittämistukea sekä investointitukea remonttiin ja laitteisiin, eli käytännössä koko kehittämistyöhön, jonka ansiosta yritys on kasvanut tähän pisteeseen.

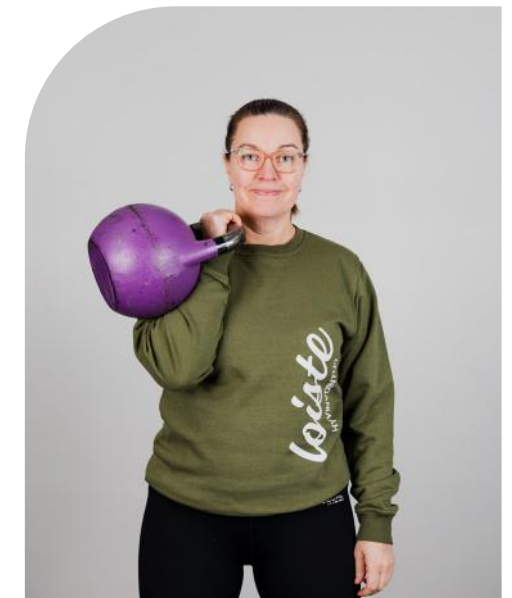
Koska kyse on isoista investoinneista, olen tarvinnut rahoitusta pankilta ja takauksia Finnveralta, sillä Leaderilta saatu investointituki on tullut vasta jälkikäteen, eikä kata koko rahoitustarvetta. Laskelmien on oltava kunnossa ja suunnitelmien tarkkoja, kun tukia haetaan. Se on tietenkin hyvä juttu, sillä se selkiyttää liiketoimintaa.

Yritykselläni ei ole työntekijöitä, vaan tiimissä on mukana kevyt- ja toimimiyrittäjiä. Konsepti on toiminut tosi hyvin, ja meillä on loistava porukka. Olen tiimistä kovin ylpeä!

Kiitos Leaderille siitä, että olen voinut toteuttaa lapsuuden haaveeni työskennellä liikunnan ja hyvinvoinnin parissa, sekä ennen kaikkea minulla on ollut mahdollisuus kehittää ja kasvattaa yritystoimintaani.

Yrittäminen on minun juttuni. Haluan jatkuvasti kehittää yritystäni edelleen. Uudet suunnitelmat ovat jo työn alla.

Mirkka Lehtola Kauhajolta on nykyinen Loiste Hyvinvointikeskuksen yrittäjä, entinen tekstiili- ja vaatetustekniikan insinööri, joka työskenteli aiemmin mm. IKH:lla työvaate/suojainpuolen tuotepäällikkönä.



Asioita pitää tehdä ennakoiden

TONI EEVA

”P^{erustin} Länsi-Suomen Verkko-palvelut vuonna 2011. Kiinnos-tus alalle heräsi työharjoittelus-sa Telellä.

Laitoin oman yrityksen samassa häs-säkässä, kun ostin kotimaatilan, jossa tehtiin sukupolvenvaihdos.

Sain Leaderista käynnistystukea en-simmäisen työntekijän palkkaamiseen. Luultavasti olisin palkannut työnte-kijän ilman tukeakin, mutta olihan se huomattavasti helpompaa ja riski oli pienempi. Kun yritystoiminta on alus-sa, ei vielä ole varmuutta, onko töitä ylihuomennakin.

Investointitukea on haettu pariin-

kin otteeseen, edellisen kerran vuonna 2022, kun hankittiin uudet toimitilat.

Sen on oppinut, että ajoissa pitää olla asialla, jos meinaa saada Leaderista ra-hoitusta. Se ei ole mitään äkkipikaisen yrittäjän hommaa, vaan asioita pitää tehdä ennakoiden.

Leader-toimiston henkilökunta on auttavaista porukkaa ja hyvin on tultu toimeen. Byrokratia kyllä vaikutti haas-tavalta aluksi, mutta ei se niin hankalaa lopulta ole. Kun tarkastuksia on tehty, eivät ne tarkastajatkaan mitään yli-in-nokkaita byrokraatteja ole.

Alkuvaiheessa Suupohjan Seu-tuverkko oli vahva työllistä-jä ja yhteistyökumppani

meille. Nykyään meillä on töitä pitkin poikin Suomea, etelästä pohjoiseen, mutta paikallisenkin verkon töitä teh-dään edelleen.

Liikevaihtomme on yli 10 miljoonaa ja työntekijöitä on 50, minkä lisäksi työl-listetään yksinyrittäjiä.

Yrittäjä tietenkin tavoittelee jatkuvaa kasvua. Ehkä tulevaisuudessa tehdään enemmän ylläpito- ja viankorjaustöitä kuin rakentamista.”

Toni Eeva omistaa Länsi-Suomen Verk-kopalvelut Oy:n ja on yrityksen toimi-tusjohtaja. Kymmenen vuotta sitten toiseksi omistajaksi tuli Jani Rintaluoma. Kauhajoella toimiva yritys suunnittelee,

rakentaa, asentaa ja ylläpitää tietolii-kenneverkkoja.



Leader on kulkenut rinnallamme

JARI HAKOLA

”Saimme todella hyvää asiantuntija-apua Leaderista, kun vuonna 2015 aloimme suunnitella yrityksemme uutta toimintamallia ja tyttäremme Annaleena tuli mukaan kuvioihin.

Hakuprosessi tehtiin meille helpoksi, ja kaikki asiantuntija-apu oli todella hyvää. Saimme rahoitusta, jolla pystyimme tasaamaan riskiä ja toteuttamaan muutokset laadukkaasti ja kunnolla.

Rahoituspäätöksen odottelu kesti kauan, mutta meille kerrottiin väliaikatietoja, ja paikallinen Leader-ryhmä kyllä teki kaikkensa nopeuttaakseen prosessia.

Uuden toimintakonseptin luominen tarkoitti uuden jakelukanavan eli oman verkkokaupan perustamista.

Tuotekehitystä muutettiin ja suunniteltiin uusia tuotteita vanhojen pohjalta. Muotoiluun panostettiin uudella tavalla, mallistoa virtaviivaistettiin ja tiivistettiin, samoin tuotantoa ja koko toimintaa. Kaikki tehtiin palvelemaan kuluttajaa ja ostajaa.

Brändi-ilmeen muutos oli todella iso ja näkyvä, ja se tuotti tuloksia nopeasti. Yrityksen toiminta lähti nousukiitoon ja kannattavuus parani. Leader Suupohja

”

Yrityksen toiminta lähti nousukiitoon ja kannattavuus parani.

on kulkenut rinnallamme myös sen jälkeen.

Meille myönnettiin investointituet puuntyöstökoneiden hankintaan ja leikkuujärjestelmään investointiin.

Organisaatio olemme kehittäneet koko ajan vahvemmaksi ja tehokkaammaksi. Itse jään



eläkkeelle pari vuotta sitten.

Tehtaanjohtajaksi Jurvaan tuli Anne Kytöharju, tytär Annaleena on luova johtaja ja vastaa tuotekehityksestä ja markkinoinnista. Sari Holopainen on toimitusjohtaja.

Kansainvälistyminen olisi nyt tärkeää, sillä sisustusala on kärsinyt matalasuhdanteesta, ja Suomessa on vaikeaa saada kasvua.”

Yrittäjä Jari Hakola luotsasi isänsä vuonna 1963 perustamaa huonekalutehdasta. Nyt yritystä jatkaa tytär Annaleena Hakola.



Uuden kehittäminen on aina pitkä tie

HEIKKI LAHTI-KALA

”1990-luvun lopussa öljypellava oli vielä melko tuntematon kasvi Suomessa. Mielenkiinto sitä kohtaan heräsi, kun nähtiin mahdollisuudet valmistaa pellavasta uudenlaisia terveystuotteita.

Pellavatoimijoiden ja yliopiston yhtei-



sessä Agrokuitu-verkostohankkeessa ryhdyttiin keräämään tietoa pellavan viljelystä, viljelytekniikasta ja lajikkeista. Kun tietoa oli riittävästi, aloimme kehittää sopimusviljelyä täällä meidän alueella.

Tutkimme, miten pellavan voisi jalostaa niin, että sen kaikki hyödyt, eli omega-3, kuitu, proteiini ja antioksidantit, saataisiin käyttöön. Tuloksena syntyi Linseedin ainutlaatuinen paahtoteknologia.

Kehitimme paahtetun rouhitun pellavan ensin leipomoteollisuudelle, johon sen ominaisuudet soveltuivat mainiosti runsaan kuidun sekä tuotteiden rakennetta parantavan vaikutuksen vuoksi. Kuluttajatuotteista tuli Linseed Oy:n toinen tukijalka vuonna 2012, jolloin lanseerasimme hyvinvointia tukevan Valo24h-tuotesarjamme.

Gluteenitonta paahtettua rouhittua pellavaa on viime vuosina mennyt myös kasvisruokateollisuudelle, jossa sen

valtteja ovat paitsi rakennetta parantava vaikutus, myös hyvä omega-3-pitoisuus. Paahdettu rouhittu pellava on yhtenä raaka-aineena myös uusimmissa tuotteissamme, Valo 24h-välipaloissa.

Öljypellava on ympäristöystävällinen kasvi: sen viljelyssä käytetään vain hyvin pieniä lannoitemääriä, eikä tuholistorjunnalle ja tautiruisutukselle ole tarvetta.

Uuden kehittäminen on aina pitkä tie. Leaderilla ja hankerahoituksella on ollut aivan ratkaiseva merkitys Linseedin synnyssä, toiminnan käynnistämisessä ja uusien tuotteiden kehittämisessä. Suurempiin hankkeisiin, kuten tuotantokoneiston hankintaan saimme ELY-keskukselta investointiavustusta. Leader on ollut erittäin hyvä väline varsinkin tutkimuspuolella sekä pienemmissä täsmähankkeissa.

Meillä on vähän yli 20 sopimusviljelijää. Osa heistä tuottaa luomupellavaa. Yrityksen omistajina on noin 50 yksityishenkilöä. Työllistämme viisi vakituista ja yhden osa-aikaisen työntekijän.”

Heikki Lahti-Kala on yksi vuonna 1999 aloittaneen Linseed Oy:n perustajajäsenistä. Hän ryhtyi kehittämään öljypellavan viljelyä. 2012 alkaen hän on ollut yhtiön hallituksen puheenjohtaja ja 2013 myös toimitusjohtaja.



Kun seminaari siirtyi Brysselistä Kauhajoelle

HELI TALVITIE

”O piskelin kansainvälistä politiikkaa Lapin yliopistossa ja pääsin tekemään Suupohjan Kehittämisyhdistykselle sosiologian proseminarityötäni. Olin jo ollut kotikylässäni Teuvan Norinkylässä kylänkehittämishankkeessa, ja kiinnostuin bottom up -suunnittelun yhteiskunnallisesta merkityksestä.

Vesiluoman Timo rekrytoi minut kansainvälisiin hankkeisiin. Osasin italiaa, ja sattumalta kehittämissyhteistyöllä ja SEK:llä oli yhteistyöprojekteja Italiaan. Oli huonekaluteollisuuden kehittämisshanke Jurvassa, elintarvikealan yhteistyötä, Kauhajoen Karhun isännöimä italialaisten jalkapallovalmentajien kesäleiri sekä Spelit, jossa vieraili italialainen kuoro.

Ja sitten saimme järjestettäväksemme kansainvälisen Leader-ryhmien seminaarin Kauhajoella. Olimme laatineet hakemuksen ja perustelleet, miksi seminaari pitäisi järjestää juuri meillä.

Olihan se aikamoinen ponnistus kaikkinen Brysselin-kiemuroineen. Sain onneksi työparikseni Latikan Caritan, jolla oli

hyvä englannintaito.

Brysselissä epäilivät, onnistummeko täyttämään vaatimukset. Sieltä kysyttiin esimerkiksi, kuinka monta kahvikuppia ja lusikkaa meillä on Logistiassa, jossa seminaari järjestettiin. Vastaukseksi kelpasi vain tarkka määrä.

Auditorioon piti rakentaa tulkkikopit ja etsiä Suomesta tulkkausfirma, joka hoitaisi kaikki mahdolliset kielet. Lähialueen hotellit buukattiin vieraille, ja bussit kulkivat edestakaisin.



”

Se oli ensimmäinen kerta, kun kansainvälinen Leader-seminaari pidettiin Brysselin ulkopuolella.

Kehittämisyhdistys oli pääjärjestäjä, mutta saimme valtavasti apua yhteistyökumppaneilta ja esimerkiksi Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijoilta. Matkailulinjan opiskelijat toimivat oppaina, kun vieraita haettiin Vaasan lentokentältä.

Oli virallista seminaariohjelmaa, kalvosulkeisia ja pienempiä työpajoja, joissa keskusteltiin kehitysmahdollisuuksista. Käytiin tutustumiskohteissa ja yritys-vierailuilla. Viimeinen juhlaillallinen oli





Yhteisöllisyys ja innostus kantavat hankkeen jälkeenkin

AILI RAUDLA-MAJAKANGAS

Sanssin kartanossa. Eräs rouva Itäval-
lasta halusi järjestää viininmaistajaiset,
mistä seurasi, että tuontiviinien kans-
sa tuli verohässäkkä, ja viinilasitkin
loppuivat kesken. Se oli ensimmäinen
kerta, kun kansainvälinen Leader-semi-
naari pidettiin Brysselin ulkopuolella.
Osallistujia oli 130 ja he tulivat 22 Euroo-
pan maasta. Mattilan Paavo hommasi
paikalle MTV3:n, ja seminaarimme
pääsi loppukevennykseen.

Saimme hyvää palautetta. Rahat tulivat
Brysselistä, kuten oli luvattu.

Muutaman päivän kuluttua erään osal-
listujan rouva soitti ja tiedusteli miehen-
sä kadonneita tekohampaita.”

*Leader+ European Seminar järjestettiin
Kauhajoella 7.-9.4.2005. Heli Talvitie,
o.s. Rintahaka toimi seminaaripäällikkö-
nä. Nykyään hän työskentelee Lapuan
kaupungin kulttuuripäällikkönä.*

”**M**inulle vinkattiin, että
Leader Suupohja aikoo
palkata 3–6 kuukaudeksi
agentin etsimään han-
kekontakteja Virossa. Olen Virossa, ja
ajattelin, ettei lisätienesti olisi pienyrittä-
jälle pahitteeksi, joten hain paikkaa.

Niin minusta tuli agentti, ja sille tielle
jäin.

Työpaikalla minua kutsuttiin leikilli-
sesti kaksoisagentiksi, koska toimin
samaa aikaan Leader Aktiivinen Poh-
jois-Satakunta ry:n hallituksessa.

Ensitöikseni aloin järjestää tapaamisia
virolaisten Leader-ryhmien kanssa. So-
vimme tapaamiset kahdeksan ryhmän
kanssa Virossa ja lähdimme projekti-
päällikön kanssa roadtripille Viron maa-
seudulle. Matka poiki kaksi hanketta:
nuoriso- ja matkailuhankkeet.

Ensimmäinen hankkeeni oli SE to NW:
ESTFIN Tourist Trails. Hanke oli aivan
alus, kun koronapandemia iski ja
jouduimme muokkaamaan hanketta

osittain digitaaliseen muotoon. Haas-
teista huolimatta opimme paljon.

Yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa
tuotimme hienon markkinointivideon.
Lopuksi pääsimme toteuttamaan myös
opintomatkat puolin ja toisin.

Sen jälkeen olen suunnitellut ja toteut-
tanut useita Viroom suuntautuneita
hankkeita ja matkoja.

Kaikenlaisia kummelluksiakin mat-
koilla sattui. Kerran 50 hengen bussi
joutui peruuttamaan 1,5 kilometriä, kun
Google Mapsilla tekemäni reittisuun-
nitelma ei toiminutkaan ja jouduimme
painorajoitetulle tielle. Toisella reissulla
tie loppui kesken.

Silloin en ollut itse mukana, mutta olin
suunnitellut reitin. Kyllä sekin ryhmä
silti kotiin pääsi ja oli hyvin kiitollinen
onnistuneesta matkasta.

Mielestäni kansainväliset hankkeet
avartavat ajattelua ja auttavat näkemään
asioita uudella tavalla. Samalla syntyy

yhteisöllisyyttä ja innostusta, joka kan-
taa pitkälle hankkeen jälkeenkin.”

*Aili Raudla-Majakangas on toiminut
hankevastaavana useissa eri hank-
keissa vuoden 2019 jälkeen. Hän asuu
Honkajoella ja on toiselta ammatiltaan
valokuvausalan yrittäjä.*

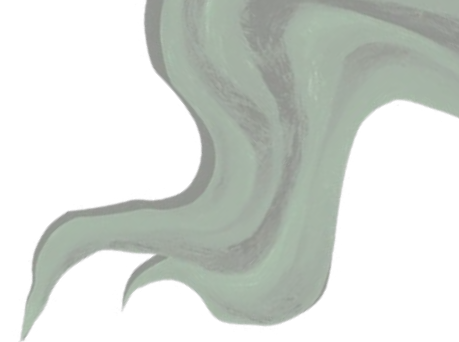


Valgan nuorisovaltuuston
jäseniä sekä Leader Suupohjan
nuorisajaoston jäseniä Valga
Rockiklubilla.



Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia nuorille

JANNE TAIPALEENMÄKI



”Leaderilla on ollut nuorisotoimintaa alusta asti. Nykyisen toiminnan juuret ulottuvat vuoteen 1997, jolloin käynnistyi Herätyskello-hanke. Sen yhteydessä perustettiin Aktiimi ry, joka alkoi kehittää nuorten toimintaa yli kuntarajojen.

Seuraava iso askel otettiin vuonna 2005, kun käynnistyi VIISIKKO – Give Me Five -nuortenhanke. Oli Viisikko-tiimiä kunnissa, alueellinen Suupohja-tiimi sekä Viisikko-agentteja, jotka toimivat kuntiensä ja koulujensa yhteyshenkilöinä.

Minulle on kerrottu, että Kauhajoen koulusurmien jälkeen vuonna 2008 nuorisotoiminta jäi tauolle. Vetäytymistä pidettiin järkevänä, koska tragedian jälkipuinnissa oli mukana paljon nuorisotyön toimijoita. Vaikka Leaderilla ei tuolloin ollut omaa nuorisotoimintaa, nuorille suunnattuja hankkeita rahoitettiin muun muassa VIRE-rahoituksella.

Nuorisotoiminta käynnistettiin uudelleen vuonna 2019. Olin ollut kehittämisyhdistyksellä työkokeilussa, harjoittelijana ja hanketyöntekijänä, kun sain ryhtyä suunnittelemaan nuorille suunnattua pelikasvatushanketta.

”

On hienoa nähdä, miten nuoren oma idea voi muuttua toteutuneeksi tapahtumaksi.

FINEST Media -kansainvälinen peli- ja media-aiheinen nuorisohanke käynnistyi samoihin aikoihin, kun koronapandemia alkoi. Matkoja sekä media- ja pelityöpajoja jouduttiin järjestämään

etänä. Hankkeen aikana perustettiin oma nuorisajaosto.

Olemme sen jälkeen tehneet tiivistä yhteistyötä kuntien nuorisotyön kanssa ja menneet nuorten pariin kouluille, tapahtumiin ja messuille.

Nuorisajaoston jäsenet toimivat Nuorisoleader -lähettiläinä. He kannustavat nuoria ideoimaan tapahtumia ja kertomaan tarpeistaan. On hienoa nähdä, miten nuoren oma idea voi muuttua toteutuneeksi tapahtumaksi.

Monelle on ollut yllätys, että Leaderilta voi saada rahaa ja ettei kyse ole lainasta.

Nuorille on tärkeää tarjota osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. On havaittu, että ne nuoret, jotka ovat päässeet vaikuttamaan oman kotikuntansa asioihin, palaavat sinne opintojen jälkeen muita todennäköisemmin.

Nuoria huolestuttavat pitkälti samat

asiat kuin aikuisia: kyläkoulujen ja kauppojen sulkeminen, palvelujen väheneminen, julkisen liikenteen puute ja terveydenhuollon tilanne.

Samalla kestävä kehitys ja vihreät arvot koetaan tärkeiksi.”



Janne Taipaleenmäki toimii Leader Suupohjassa nuorisotoiminnan hankevastaavana sekä nuorisajaoston ohjaajana.

Kohteesta aktivaattoriksi

ANNE YLIHÄRSILÄ

”Olin aikoinani itse se nuori, johon kohdistettiin aktivointitoimenpiteitä – siis kohderyhmää. Pääsin mukaan pohtimaan ja ideoimaan, miten nuoria saataisiin aktivoitua.

Mieleen on jäänyt se, kun nuorisoporukalla tehtiin opintomatka Tampereelle. Yksi mukana ollut aikuinen vetosi meihin, että me kaikki sen hankkeen ja tiimin nuoret jäisimme asumaan Suupohjan alueelle. Se oli vain heitto, mutta näköjään otin sen tosissani ja palasin opintojen jälkeen tänne takaisin.

Kun nuori pääsee osallistumaan, toi-



mimaan ja verkostoitumaan, syntyy osallisuuden tunne. Siitä tulee osa identiteettiä ja samalla vahvistuu side omaan kotiseutuun. Ilman sitä tunnetta nuori helposti kokee itsensä ulkopuoliseksi. Olen koettanut kasvattaa myös omaa lastani osallistumaan.

Parikymppisenä olin kesätoissa Kehittämisyhdistyksessä ja tein esiselvitystä nuorisohankkeesta. Kun hanke toteutui, työskentelin siinä kulttuurituottaja-opintojeni ohessa.

Hankemaailmassa oli kivaa se, ettei valmiiksi määriteltyjä titteleitä ollut. Tehtävänimikkeet keksittiin itse, ja niin minusta tuli nuorisoaktivaattori ja kollegastani nuorisoasiamies.

Jokaisessa kunnassa oli nuorten tiimi, joka suunnitteli ja järjesti erilaisia tapahtumia ja tempauksia. Minä aktivaattorina ohjasin ja autoin nuoria tekemään mitä ne halusivat. Tein projektissa lähes kaikki opintoihini kuuluneet työharjoittelut.

Viisikko II -hankkeessa olin kokopäivätyössä. Siinä muun muassa kokeiltiin

mobiiilitoimistoa: kiersin keväällä 2007 kaksi kuukautta vuokra-asuntoautolla koulujen pihilla tapaamassa nuoria. Pidin myös aamunavauksia ja kerroin Viisikko-hankkeesta.

Mobiilitoimistossa meillä oli prokkis-idea-laatikko, jonne nuoret jättivät yli 100 ideaa.

Samoihin aikoihin keksimme ajatuksen pienavustuksista, joita jaetaan edelleen (NuorisoLeader-raha). Halusimme yksinkertaistaa hankebyrokratiaa ja kannustaa nuoria järjestämään omia tapahtumia. Pieni avustus saattoi olla tärkeä sysäys saavuttaa isoja asioita.”

Kauhajoella asuva, teuvalais-syntyinen Anne Ylihärtilä on harrastanut aktiivisesti muun muassa teatteria. Nykyisin taloushallintoalalla työskentelevä Anne on toiminut pitkään myös Suupohjan Nuorkauppakamarissa.



Innostava mahdollistaja

MAIPPI UUSITALO

Maj-Britt "Maippi" Uusitalo luotsasi 33 vuotta Isojoen-Karijoen 4H-yhdistystä. Hän jäi eläkkeelle toiminnanjohtajan työstään vuonna 2022.



”Leaderin myötä 4H-yhdistyksemme toiminta monipuolistui. Hankerahoitus mahdollisti, että meillä oli tilaisuus tehdä jotain, mikä maksoi vähän enemmän kuin normaali toiminta. Monesti hankkeen mukana saimme myös hankeohjaajan, ja aina uusi ihminen tuo mukanaan uusia ideoita.

Mieleen on jäänyt hanke, jossa teimme Myrkyn vapaa-ajankeskukseen ison taideteoksen nuorten kanssa. Joka ikinen nuori sai toteuttaa teosta. Taulu on siellä paikallaan edelleen.

Samassa hankkeessa nuoret saivat kokeilla erilaisia harrastusmahdollisuuksia.

Aivan aluksi rahoitusta ei osattu niin paljon hyödyntää kuin ehkä olisi voitu, mutta vähitellen niitä ideoita alkoi tulla. Sitä mukaa kun toiminta monipuolistui, mukaan saatiin myös uusia nuoria.

4H-toiminnassa hyödynnettiin myös Mahis-rahoitusta. Siihen verrattuna Leader-rahoitukseen liittyi paljon raportointia ja muuta byrokratiaa. Toki Leader-hankkeet olivat isompia.

Meillä oli myös kansainvälistä toimintaa. Kolmevuotista Econet Europe -hanketta hallinnoi Suupohjan Kehittämisyhdistys ja sitä toteuttivat Isojoen-Karijoen 4H- sekä Jurvan 4H-nuoret yhdessä italialaisten nuorten kanssa. Italialaiset kävivät meillä ja me Italiassa. Hanke kehitti nuorten kielitaitoa ja rohkeutta käyttää kieltä.

Leader on innostava mahdollistaja.”



”

Meillä oli myös kansainvälistä toimintaa



Kotiseututalo, suuri ylpeyden aihe

JUSSI KLEEMOLA

”Yksi merkittävimmistä konkreettisista kulttuuriteoista on tietysti Kotiseututalo, jota remontoitiin yli kymmenen vuotta.

”

Halusimme pelastaa historiallisen kauppakartanon.

Vuonna 1882 rakennettu Ollonqvistin kauppakartano oli joutunut purku-uhan alle, kun me Kauhajoki-Seurana rohkensimme tarttua asiaan. Halusimme pelastaa historiallisen kauppakartanon. Saimme ostaa päärakennuksen ja pienen tontin kaupungilta symbolisella yhden euron kauppahinnalla vuonna 2002. Siitä alkoi työmaa. Talo oli pahasti

vaurioitunut, katto vuoti, alapohja oli lahonnut niin, että rakennus jouduttiin purkamaan sisältä hirrelle asti.

Yli 800 000 euron kustannuksista noin puolet katettiin EU-tuilla, ministeriön ja ympäristöviranomaisten rahoituksella. Loput saatiin yhdistyksen omista varoista, pankkilainasta ja mittavasta talkootyöstä, johon osallistui satoja vapaaehtoisia.

Velkaa ja työtä oli niin paljon, että kyllä siinä tuli vietettyä aika monta unetonta yötä.

Kotiseututalo rikastuttaa koko kyläkuva ja on tuonut tiettyä elinvoimaa Kauhajoelle. Se on hieno kohtaamispaikka niin paikkakuntalaisille kuin vieraille ja suuri ylpeyden aihe meille kaikille.

Edelleen talon ylläpito perustuu pitkälti vapaaehtoistyöhön.”

Pesärikko vihkii Jurvan uuden teatteritalon

Uusi teatteritalo nousi talkoilla

Jurvan Harrastajanäyttelijät ry joutui kiperään tilanteeseen syksyllä 1997, kun tulipalo tuhosi yhdistyksen silloisen teatteritalon. Yhdistys oli juuri saanut valmiiksi Liisamaija Laaksosen Lumikit-näytelmän, jota oli ehditty esittää vain muutaman kerran.

Tuhkasta alkoi kuitenkin nousta nopeasti unelma uudesta teatteritalosta. Unelma alkoi toteutua, kun teatteriyhdistys osti aiemmin huonekaluverhoomona toimineen hallin ja ryhtyi suunnittelemaan siitä teatteritaloa.

Talon rakentamiseen tarvittiin rahotusta sekä valtava määrä talkootyötä. Hanke onnistui, ja maaseutupitäjälle poikkeuksellinen ikioma teatteritalo valmistui lokakuussa 1999. Avajaisnäytelmänä nähtiin Orvokki Aution *Pesärikko*.

Teatterisalissa on 146-paikkainen nousseva katsomo. Väliaikatarjoilut hoituvat 80-paikkaisissa ravintolatiloihin. Aktiivinen teatteriyhdistys vietti 30-vuotisjuhlavuottaan vuonna 2025.

Kulttuuritekojen mahdollistaja

LIISA RUISMÄKI

”Leader-toiminta on merkinnyt ennen kaikkea mahdollisuutta tehdä sellaisia kulttuuritekoja, jotka muuten olisivat jääneet tekemättä. Hyvä esimerkki on tämä Kotiseututalo. Näin mittavaa projektia ei olisi koskaan pystytty toteuttamaan ilman hankerahoitusta.

Kauhajoki-Seuran varhaisimpia Leader-hankkeita oli Mens sana in corpore sano -projekti 1990-luvun lopulla, joka johti 15 vuotta kestäneeseen kansainväliseen, leirikoulutyypiseen vaihtoon ja kouluyhteistyöhön. Sen jälkeen tulivat Erasmukset ja muut vastaavat ohjelmat.



Kauhajoki-Seura on ollut mukana kymmenissä hankkeissa hallinnoijana, rahoittajana tai kumppanina. Seuralamme sattui olemaan hyvin tuottaneita Nokian osakkeita, minkä ansiosta pystyimme mahdollistamaan monia muiden yhdistysten hankkeita tukemalla niiden omarahoitusosuuksia.

”

Hyvä hanke on sellainen, joka jää elämään.

Alkuaikojen kulttuuriteoiksi voi nimitä ainakin kylien valokuva-aarteiden kokoamisen Kauhajoen museolle. Kuvat odottavat vielä digitointia.

Vuonna 2001 alkaneessa Suupohjan kulttuuriasiamieshankkeessa perustettiin Suupohjan kulttuuriyhdistys, joka toimi toistakymmentä vuotta.

Kotiseututieto digiaikaan -hankkeen tuloksena syntyi Kauhajoki tutuksi -sivusto, jonne on koottu valtava määrä paikallista luontoa, historiaa ja muuta arvokasta aineistoa, kuten vanhoja karttoja, kirjallisuutta ja kuvia. Eri kohteista on tehty myös lyhyitä videoita, joista on täydennetty elokuva Nää maat, nää mannut – Meidän Kauhajoki.

Kulttuuriteko on myös Alpo Koivumäen töistä koottu näyttelyalue.

Hyvä hanke on sellainen, joka jää elämään. Investointihankkeista jää aina jälki, mutta kehittämishankkeet ovat hankalampia: niissä tarvitaan paljon hyvää tahtoa.

Olemme kiitollisia Leader Suupohjalle, joka on luottanut meihin suurissakin, myös todella suurissa hankkeissa. Ilman Leaderia meiltä puuttuisi niin paljon.”

FM Liisa Ruismäki on historian lehtori, kotiseutuneuvos ja tietokirjailija, joka on toiminut Kauhajoki-Seura ry:n puheenjohtajana vuodesta 2012 lähtien. Sitä ennen hän toimi seuran sihteerinä ja varapuheenjohtajana.



Taiteilija Mikki Paajanen työssään.

Kuva: Minna Hirvelä



Näin syntyi Gömmel Äänittämö

KARI KOMI

”Leader-avustuksesta oli iso apu, kun bändin kanssa väsättiin omaa äänittämöä. Se meni niin, että vuonna 1998-99 Teuvan elävän musiikin yhdistys Teemu ry teki kokoelmalevyä, ja siihen haettiin hankerahaa Leaderista.

Meillä oli jonkinmoiset studiovehkeet, ja Teemu ry valitsi meidät kokoelmalevyn äänittäjäksi. Koska tiedettiin, että töitä on tulossa, pystyimme hankimaan kunnon vehkeet. Niin syntyi Gömmel Äänittämö.

Rautasametia-kokoelmalevyllä oli musiikkia yhdeksältä bändiltä. Siitä tuli hyvä levy. Itsekin olimme mukana Mallu G -nimellä ja parilla biisillä. Olimme jo kauan yrittäneet päästä levy-yhtiöön.

”

Leaderista oli iso apu meille.

Päätimme ottaa käyttöön taiteilijanimet: Mallu G:ssä soittivat ensi kertaa Lauri Tähkä, Simo Ralli, Lenni Paarma ja Antero Naali. Sen jälkeen oivalsimme, että kansanlaulurokkia voisi tehdä enemmänkin, ja niin meistä tuli Elonkerjuu.

Kaksi ensimmäistä levyä tehtiin Gömmelin vehkeillä. Eli voi sanoa, että Leaderista oli iso apu meille. Myös esimerkiksi Sara ja Nicole äänittivät Gömmelissä.”

PETTUMÄEN MYLLY JA PATUKKA

”Myöhemminkin Leader on auttanut eteenpäin. Kun aikoinaan sain idean oman tuulivoimalan pykäämisestä, kokeilin hakea tukea, jotta saisin Ilmatieteen laitoksen tutkimuksen Pettumäen tuulisuudesta. Meteorologin tekemä tutkimus osoitti, että Pettumäki on oikein hyvä paikka tuulivoimalaitokselle.

Voi olla, että ilman sitä asia ei olisi edennyt. Kolme vuotta tutkimuksesta voimala oli pystyssä.

Myös ruispatukan kehittämisessä Leader on auttanut. Sain Leader-toimistolta hyviä kontakteja, ja liiketoimintasuun-

nitelmakin tehtiin. Rahaa en saanut, mutta asiantuntija-apu oli tärkeää. Ruisralli saatiin kaupan hyllylle.

Patukka on nyt tauolla, sillä valmistuserät olivat liian pieniä ison valmistajan systeemeihin. Se harmittaa, mutta syytän itseäni, sillä tulella on samaan aikaan ollut liian monta rautaa.”

Kari Komi tunnetaan Elonkerjuu-orkesterin Simo Rallina. Hän on teuvalainen maanviljelijä, muusikko ja lauluntekijä, joka kirjoittaa kolumneja Maaseudun Tulevaisuuden Kantri-liitteeseen.



Jotain on tehtävä

VELI-MATTI NIEMELÄ

”Suurin muutos Suupohjassa näiden vuosien aikana on ollut se, että kylissä väki vähenee ja vanhenee. Se näkyy kaikkialla: väkeä muuttaa pois eikä uusia tule tilalle. Pitäisi keksiä, miten tänne saataisiin työpaikkoja ja erityisesti lapsiperheitä. Ei kaikista voitu yrittäjiä, vaikka yrittäjyys täällä vahvaa onkin. Tarvitaan muitakin mahdollisuuksia.

Nykyään etätyö voisi olla yksi ratkaisu, jos samalla olisi tarjolla harrastusmahdollisuuksia ja palveluita. Monessa paikassa on se tilanne, että talot eivät mene kaupaksi, vaikka ne olisivat lähes ilmaisia. Se kertoo tilanteesta aika paljon.

Samaan aikaan olen kuitenkin ylpeä siitä, mitä Leaderin avulla on saatu aikaan. Leader antoi kyliin valtavan piristysruiskeen. Yhtäkkiä oli mahdollisuus tehdä asioita, kun löytyi rahoitusta ja aktiivisia ihmisiä viemään ideoita eteenpäin. Nuorisoseurantaloja kunnostettiin ja reitistöjä rakennettiin.

”
Jotain on pakko tehdä, jotta Suupohjan kylät pysyisivät elävinä myös tulevaisuudessa.

Sellaisetkin kylät, joissa ei ollut oikein mitään toimintaa, alkoivat kukoistaa.

Hallituksessa oli tekemisen meininki. Kulttuurin saralta, matkailusta ja melkein mistä tahansa löytyi ihmisiä, joilla oli ajatuksia ja intoa toteuttaa hankkeita. Silloin nähtiin, että nyt on mahdollisuus tehdä jotain uutta. Se antoi toivoa.

Nyt tarvittaisiin uudenlaista starttia ja aktiivisia ihmisiä. Monet hienot kohteet, joita on rakennettu ja remontoitu, jäävät vähitellen hoitamatta. Reitistöt pusikoituvat nopeasti, jos kukaan ei pidä niistä huolta.

Jotain on pakko tehdä, jotta Suupohjan kylät pysyisivät elävinä myös tulevaisuudessa. Sydämeistäni toivon Leader-toiminnalle jatkoa.”

Karijoen Myrkyssä asuva kuljetusalan yrittäjä Veli-Matti Niemelä on yksi Suupohjan Kehittämisyhdistyksen perustajajäsenistä. Hän toimi puheenjohtajana vuosina 2012-2015 ja oli mukana hallitustyössä vuosina 1996-2004, 2009-2015.





Se oli hienoa aikaa, kun yhdessä tehtiin

PIRJO-LIISA KETOLA

”I tse hyppäsin vähän kuin liikkuvaan junaan, kun tulin mukaan Suupohjan Kehittämisyhdistyksen hallitukseen yhteisöjen edustajana. Aika paljon se vaati perehtymistä. Toinen rupeama hallituksessa seurasi muutaman vuoden tauon jälkeen, jolloin olin kunnan edustajana.

Minulle on jäänyt mielikuva, että aivan alkuun hankehaut eivät olleet Isojoella

kauhean aktiivisia, mutta ne lisääntyivät ajan myötä. Kunnan asukaslukukin määrittelee vähän sitä, millainen joukko on hakemassa hankkeita.

Kun Kurikka tuli mukaan kuntaliitoksen kautta Jurvan kunnan kanssa, toiminta alkoi olla laajempaa Suupohjan alueella. Tuntui, että kurikkalaiset olivat hyvinkin aktiivisia hankehakijoita.

Olivathan ne täällä Isojoella aikamoisia ponnistuksia, kun rakennettiin esimerkiksi Kodesjärven kylätalo Toukola ja Vanhankylän kylätalo Pikku-Filppula. Muitakin kohteita löytyy pitkin pitäjää. Kunnostettuja ja rakennettuja taloja katsellessa voi vain ihailla aikaansaannoksia.

Väkeä saatiin hyvin mukaan talkoisiin ja liikkeelle. Se oli hienoa aikaa, kun yhdessä tehtiin.

Kun aloitin 2001 kunnanvaltuutettuna ja luottamushenkilönä Isojoella, Suupohjan alueella oli paljonkin yhteistyötä. SEK:n loppuminen teki tyhjiön.

Tänä päivänä Leader-toiminta on aivan



toisenlaista ja ajanmukaisesti kehittyntä tekemistä. Maailma muuttuu ja toiminnot sen mukana.

Toivotan onnea ja menestystä Leaderille edelleen.”

Pirjo-Liisa Ketola oli pitkään mukana kunnallispoliitikassa. Tällä hetkellä hän toimii mm. Eläkeliiton Isojoen yhdistyksessä varapuheenjohtajana ja viestintävastaavana.



Elävä maaseutu on meidän kaikkien etu

MARKKU SALORANTA

”Hallitustyöskentely Leaderissa on avannut minulle aivan uuden näkökulman alueen kehittämiseen. Tässä tehtävässä ei katsota asioita yksittäisen paikkakunnan, hankkeen tai toimijan kannalta, vaan aina laajemmin: miten voimme lisätä elinvoimaa koko Suupohjan alueella ja kannustaa ihmisiä, yrityksiä ja yhteisöjä tekemään asioita yhdessä.

Tämän työn hienoin puoli on se, että saa olla mukana mahdollistamassa hyviä asioita.

Hallituksessa on mukana ihmisiä monenlaisista taustoista, eri ammateista ja ikäryhmistä, mikä rikastaa keskustelua ja varmistaa, että päätöksenteko on aidosti demokraattista.

Asioihin perehdytään huolella, ja jokainen tuo pöytään oman osaamisensa. Työskentelyssä on ollut koko ajan positiivinen vire ja vahva yhteinen tahtotila tehdä Suupohjasta entistä elinvoimaisempi paikka.

Minua motivoi erityisesti se, että kehittämistyön tuloksia nä-

kee konkreettisesti. Kun kulkee alueella ja huomaa uusia reittejä, kunnostettuja kylätaloja tai kuulee palautetta onnistuneista hankkeista, ymmärtää, että tällä työllä on oikeasti merkitystä.

Leader tukee ennen kaikkea ihmisten kokoisia ideoita, sellaisia, jotka lähtevät paikallisista tarpeista ja halusta kehittää omaa kotiseutua.

Hyvä hanke syntyy juuri tästä: aidosta tarpeesta ja selkeästä tavoitteesta. Kun hakijalla on realistinen käsitys resursseistaan ja näkemys siitä, mitä halutaan saavuttaa, syntyy usein myös tuloksia,

”Asioihin
perehdytään
huolella, ja
jokainen tuo
pöytään oman
osaamisensa.

joista hyöttyy laajempi yhteisö.

Tehtävämme hallituksessa on varmistaa, että hankkeet täyttävät yhteiset kriteerit sekä samalla kannustaa ja ohjata eteenpäin. Joskus hanke vaatii vielä kehittämistä, jolloin se voi palata uudelleen käsittelyyn. Toimintatavat ovat selkeät ja niihin on hyvä nojata.

Ihmisten sitoutuneisuus on yllättänyt erityisen positiivisesti. Hallituksen kokouksiin valmistaudutaan ja asioihin paneudutaan pitkäjänteisesti. Se luo vahvaa pohjaa myös tulevaisuudelle.

Suupohjan vahvuuksia ovat yrittäjämyönteinen ilmapiiri, vahva yrityskanta, turvallinen ja perheystävällinen ympäristö sekä aktiiviset kyläyhteisöt. Pitää myös tunnistaa haasteet, kuten väestön väheneminen ja muuttoliike. Näihin vastaaminen vaatii yhteistyötä niin alueen sisällä kuin sen ulkopuolellakin.

Minulla on luja usko paikallisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Kun ihmiset pääsevät itse vaikuttamaan ja tekemään, syntyy sitoutumista ja tuloksia, jotka kantavat pitkälle. Siksi on tärkeää, että tätä

työtä arvostetaan ja työn vaikuttavuus ymmärretään myös tulevinä vuosina ja vuosikymmeninä. Leader on yksi tehokaimmista tavoista luoda elinvoimaa, ja elävä maaseutu on meidän kaikkien yhteinen etu.”

Markku Saloranta toimii neljättä kautta Leader Suupohjan hallituksen puheenjohtajana. Hän asuu Jurvassa ja on ammatiltaan luokanopettaja.





Leader-toiminnan tulevaisuus

HANNA-LEENA PIHLAJANIEMI

”Leader-toiminta on osoittanut vahvuutensa paikallislähtöisen kehittämisen välineenä. Sen merkitys kasvaa tulevaisuudessa, kun maaseutu kohtaa väestön ikääntymisen, muuttoliikkeen, työvoimapulan ja globaalien muutosten tuomat haasteet ja vaikutukset. Näihin haasteisiin tarvitaan joustavia ja paikallisiin olosuhteisiin sopivia ratkaisuja – juuri niitä, joita Leader-toiminta parhaimmillaan mahdollistaa.

Tulevaisuudessa Leader-toiminnan rooli uusien ideoiden mahdollistajana ja kokeilujen tukijana korostuu. Digitalisaatio, vihreä siirtymä ja kiertotalous tarjoavat maaseudulle uusia mahdollisuuksia, mutta niiden hyödyntäminen edellyttää osaamista, verkostoja ja investointeja. Leader voi toimia sillanrakentajana paikallisten toimijoiden ja laajempien kehityssuuntien välillä.

Leader-rahoitus on tärkeää erityisesti maaseudun pienille yrityksille. Monipaikkaisuus, lähiruoka ja -matkailu sekä digitalisaatio luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia maaseudulla. Samalla yritykset tarvitsevat tukea osaamisen kehittämiseen, uusien teknologioiden käyttöönottoon ja liiketoiminnan uudistamiseen.”

KYLÄT JA YHDISTYKSET YHÄ TÄRKEÄMPIÄ

”Kylät ja yhdistykset ovat yhä tärkeämpiä hyvinvoinnin ja palveluiden tuottajia. Leader-toiminnan kautta voidaan vahvistaa yhteisöllisiä ratkaisuja arjen palveluihin, paikallista kulttuuria ja edistää hyvinvointia sekä lisätä osallisuutta ja paikallista aktiivisuutta. Myös turvallisuus ja varautuminen korostuvat tulevaisuudessa. Hankkeilla voidaan vahvistaa turvallisuutta, huoltovarmuutta ja kriisivalmiuksia niin kylissä,

”
Leader-
toiminnan rooli
uusien ideoiden
mahdollistajana ja
kokeilujen tukijana
korostuu.



kunnissa kuin maakunnallisestikin. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi varautumissuunnitelmia, yhteisiä toimintamalleja ja -suunnitelmia sekä paikallisten resurssien tehokkaampaa hyödyntämistä.

Turvallinen toimintaympäristö lisää samalla alueen vetovoimaa ja luottamusta tulevaisuuteen.

Nuorten osallistuminen on ratkaisevaa maaseudun tulevaisuuden kannalta. Leader-ryhmien tulee tarjota nuorille matalan kynnyksen mahdollisuuksia vaikuttaa, osallistua ja kokeilla yrittäjyyttä. Nuorten ideat tuovat alueelle uusia näkökulmia ja vahvistavat uskoa tulevaisuuteen.

Yhteistyön merkitys kasvaa edelleen. Alueiden välinen yhteistyö, kansainväliset hankkeet ja eri toimijoiden välinen tiedonvaihto tuovat uusia ideoita ja resursseja paikalliseen kehittämiseen. Leader-ryhmä voi toimia kokoavana voimana, joka yhdistää ihmiset yhteisten tavoitteiden äärelle.

Leader-toiminnan vahvuus on sen paikallislähtöisyys. Tulevaisuudessa sen menestys perustuu kykyyn uudistaa ja vastata muuttuviin tarpeisiin. Näin Leader voi jatkossakin olla maaseudun elinvoiman, yhteisöllisyyden ja kestävä kehityksen vahvistaja.”

